

Jaarverslag 2021

Samenvatting

In het Jaarverslag 2021 brengen de tien Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC's) en het Landelijk Informatie- en Expertise Centrum (LIEC) verslag uit over hun resultaten in 2021. In het jaarverslag staan de belangrijkste resultaten van RIEC-LIEC op het gebied van de regionale, landelijke en internationale aanpak en de versterking en doorontwikkeling van de aanpak en het bestel. Hieronder leest u een samenvatting van de resultaten.

Het RIEC-LIEC-bestel

De RIEC's en het LIEC ondersteunen het netwerk van samenwerkende overheidspartners bij de aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit in Nederland. Dit doen zij door het vergroten van de bewustwording van de problematiek bij de overheid en private partijen, het ondersteunen en versterken van samenwerking binnen de overheid en met publieke en private partners en het delen van kennis en expertise op het gebied van de bestuurlijke en integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit. De RIEC's en het LIEC hebben daarvoor regionale, landelijke en internationale instrumenten ontwikkeld.

Versterking van aanpak ondermijnende criminaliteit

Omdat de criminele doelgroep zich permanent blijft doorontwikkelen, moet de integrale aanpak dat ook doen. Sinds 2018 stelt het kabinet daarvoor extra middelen aan RIEC-LIEC beschikbaar. De moorden op strafrechtadvocaat Derk Wiersum in 2019 en misdaadjournalist Peter R. de Vries in 2021 markeerden beide een omslagpunt. Zij waren voor het kabinet aanleiding om een verdere verbreding en versterking van het offensief tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit aan te kondigen en aanvullende investeringen te doen.

Belangrijkste resultaten van RIEC-LIEC in 2021

Regionale resultaten:

Casusoverleg

De RIEC's hebben in 2021 aan meer dan 1200 integrale casussen gewerkt. De meest voorkomende thema's in de casussen waren witwassen, georganiseerde hennepteelt/drugs en specifiek regionale thema's.

Bibob-ondersteuning

De RIEC's hebben het afgelopen jaar meer dan 700 keer geadviseerd over de inzet van de Wet Bibob. De adviezen zien zowel toe op interventieadviezen, als adviezen die in het kader van de uitvoering van de Wet Bibob door het RIEC zijn afgegeven aan bestuursorganen.

Ondermijningsbeelden en (fenomeen)onderzoeken

In 2021 zijn, naast onderzoeken naar specifieke geografische gebieden, verdiepende (fenomeen)onderzoeken gedaan naar onder andere: jonge aanwas, het OMG-beeld, crystal meth, de rol van notarissen bij vastgoedcriminaliteit, glastuinbouw en buitengebied, arbeidsuitbuiting, afvalcriminaliteit, de prostitutiebranche en bedrijventerreinen.

Gebiedsgebonden aanpak en aanpakken vrijplaatsen

In 2021 zijn nieuwe handhavingskelpunten gestart voor onder meer het Westelijk havengebied in Amsterdam en malafide verhuurmakelaars en vastgoedeigenaren. De RIEC's en het LIEC werken mee aan de uitvoering van de nieuwe nationale Actie-agenda vakantieparken 2021-2022.

Afpakken en ongebruikelijk bezit

De RIEC's hebben in 2021 in afpakteams gewerkt, intelligence tools ontwikkeld om witwasconstructies bloot te leggen, integrale platformen ('afpakpleinen') ingericht waar structureel wordt samengewerkt en hebben trainingen gegeven om de expertise van partners op dit vlak te vergroten.

In RIEC-LIEC-verband is in 2021 voor meer dan 22 miljoen euro aan fiscale, strafrechtelijke en bestuurlijke maatregelen opgelegd, is voor meer dan 6 miljoen euro geïnd of verrekend en is voor meer dan 40 miljoen geheel of gedeeltelijk beslag gelegd.

Landelijke resultaten:

Landelijk loket Bestuurlijke Signalen

Bij het LIEC is het Landelijk loket Bestuurlijke Signalen ingericht. In 2021 zijn via het LIEC twee bestuurlijke signalen bij de verantwoordelijke ministeries ingediend. De eerste gaat over schadelijke hosting door internetproviders. Eind 2021 is de reactie van de minister van Justitie en Veiligheid ontvangen. De tweede ziet toe op de behoefte aan een (landelijk) register voor (technische) voertuiggegevens zoals e-SIM en/of IMEI-gegevens. De indieners zijn in afwachting van de reactie van de betrokken ministers.

Landelijke aanpak fenomenen

Op 8 september 2021 was de officiële startbijeenkomst van de Landelijke aanpak fenomenen. De Landelijke Fenomeentafels (verder: LFT) over de Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's) en Ondernijning in de vastgoedketen zijn operationeel. Met de partners onderzoekt het LIEC een LFT gericht op ondernijning in de logistieke keten.

Kennisplatform Ondernijning

In november 2020 is het Kennisplatform Ondernijning (verder: KPO) gelanceerd. Eind 2021 waren meer dan 2100 ondernijningsprofessionals op het digitale KPO aangesloten.

Next Level

Via de landelijke werkwijze Next Level werken de RIEC's en het LIEC gezamenlijk aan het verbeteren, initiëren en uitvoeren van producten en diensten. Via Next Level is afgelopen jaar onder meer een dilemma spel gemaakt, dat gebruikt kan worden bij integriteitstrainingen van medewerkers en bestuurders van gemeenten. Medio 2021 is de Werkplaats Weerbare Overheid gestart, voor onder meer de doorontwikkeling van de bestaande instrumenten voor vergroting van de weerbaarheid.

Specialistische ondersteuning aan de RIEC's

Het LIEC biedt als netwerkorganisatie specialistische ondersteuning aan de RIEC's op het gebied van communicatie, juridisch advies, evenementen en beheer van de gezamenlijke informatievoorziening. In 2021 organiseerde het LIEC onder meer de jaarlijkse RIEC-LIEC-medewerkersdag, gezamenlijke bijeenkomsten van de regionale voorzitters van de RIEC's en het LIEC en informatieve burgemeestersbijeenkomsten. Het LIEC werkte met de RIEC's

aan de opvolging van een rapport over de Archiefwet, de implementatie van de Wet Open Overheid, de uitwerking van de AMvB voor de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden en een blauwdruk voor de gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB).

Internationale resultaten:

EURIEC

Het EURIEC, een pilotproject uit 2019 voor samenwerking in de bestuurlijke aanpak tussen Nederland, België en Noordrijn-Westfalen, is in 2021 geëvalueerd en naar aanleiding daarvan verlengd tot 2023. In de eerste projectfase behandelde het EURIEC meer dan 130 casussen en organiseerde het circa 220 netwerkbijeenkomsten. Ook stelde het verschillende publicaties op, waaronder meer dan 30 juridische handreikingen. In de tweede projectfase zet het EURIEC ook in op de nodige randvoorwaarden voor structurele samenwerking.

Resultaten van versterken en doorontwikkelen:

Versterking regionale aanpak

De RIEC's hebben voor de regionale versterkingsprogramma's verschillende projecten opgezet. In paragraaf 3.4 van het jaarverslag onder Versterking regionale aanpak staat een samenvatting van resultaten die de verschillende RIEC's in 2021 behaald hebben.

Versterking RIEC-LIEC-bestel

De strategische agenda van RIEC-LIEC voor de nieuwe kabinetsperiode verschaft het kader waarbinnen het bestel de komende jaren wil versterken en doorontwikkelen. De RIEC's en het LIEC focussen op vier thema's, te weten: 1) eenduidige integrale informatiepositie, 2) weerbare samenleving, 3) één sterke en weerbare overheid en 4) een professionele RIEC-LIEC-organisatie. Om gericht aan de strategische agenda te kunnen werken, zijn voor elk van deze thema's één of meer RIEC-hoofden aangewezen als portefeuillehouder. Eind 2021 is er een eerste begin gemaakt met het werken in deze portefeuillehouderstructuur. Deze zal in 2022 verder vorm krijgen. Hieronder staan de in 2021 behaalde resultaten op de vier strategische thema's.

1 Integrale informatiepositie

De commissie Van der Vlist heeft in de zomer van 2021 een onafhankelijk advies uitgebracht over de intelligencefunctie van de RIEC's in relatie tot landelijke partners zoals het Multidisciplinair Interventie Team (MIT), het Strategisch Kenniscentrum (SKC) en de Landelijke aanpak van Fenomenen (LFT). De RIEC's en het LIEC nemen het voortouw op twee van de zeven

aanbevelingen: de RIEC's leggen de focus op informatieproducten en de professionalisering van de intelligencesamenwerking. Voor dat laatste is in het najaar van 2021 gestart met het uniformeren en professionaliseren van het informatieverwerkingsproces en informatieverwerking voor het RIEC-LIEC, een gezamenlijk opleidings- en trainingsprogramma daarvoor en het ondersteunen bij het verbeteren van de informatiepositie. Medio 2022 worden hiervan de eerste resultaten verwacht.

2 Weerbare samenleving

RIEC-LIEC werkt aan een weerbare samenleving tegen ondermijnende criminaliteit door het vergroten van bewustwording en weerbaarheid van burgers, (semi)overheidsorganisaties en private partijen. RIEC's zoeken daarbij actief de samenwerking op met private partners. Ze richten zich daarbij primair op branches die gebruikt kunnen worden als facilitators van criminele activiteiten, zoals notarissen, vastgoedeigenaren maar ook veilingen. RIEC's brengen de risico's van een branche in kaart, organiseren bewustwordingsbijeenkomsten, spreken met de branche over voorkomende problemen en zorgen dat er een passend handelingsperspectief beschikbaar is. Bij deze aanpak wordt ook vaak de samenwerking gezocht met het Platform Veilig Ondernemen (PVO). Het LIEC verzamelt en deelt de regionale best practices, onder meer via de Landelijke Fenomeentafels.

3 Eén sterke overheid

RIEC-LIEC helpt het bestuur om weerbaarder te worden tegen ondermijning. Om uitvoering te geven aan dit thema van de strategische agenda is sinds 2021 de Next Level Werkplaats Weerbare Overheid actief. In 2021 richtte deze werkplaats zich met name op het delen van best practices. Een volgende stap is het inzichtelijk maken van de bestaande producten en het maken van gezamenlijke producten.

Een aantal RIEC's heeft initiatief genomen om flexibele uitvoeringsteams op te zetten. Deze teams bieden gemeenten concrete praktische ondersteuning bij de bestuurlijke aanpak, door bijvoorbeeld juridische expertise te leveren of te ondersteunen bij de concrete voortgang in de aanpak van casuïstiek door de gemeente.

4 Professionele organisatie

Om de samenwerkende partners effectief te kunnen blijven ondersteunen, moeten de RIEC's en het LIEC zelf ook die robuuste, wendbare en goed toegeruste organisaties zijn en blijven. Daarvoor zijn, onder de noemer "Professionele organisatie", onder meer de volgende resultaten behaald:

- Structurele en duurzame bekostiging van RIEC-LIEC en regionale versterkingsplannen vanaf 2022.
- Voor de vernieuwing van de IV is in 2021 een Proof of Concept uitgevoerd op het beoogde nieuwe zaakstelsel. In het najaar van 2022 wordt het definitieve besluit verwacht.
- In het kader van basis op orde is onder meer gewerkt aan de invoering van screening van eigen personeel via de VOG politiegegevens (deze gaat medio 2022 in) en is in het najaar van 2021 gestart met het actualiseren van het werkproces Integrale Samenwerking.
- Om kennis en expertise voor partners en RIEC's beschikbaar te stellen wordt het Kennisplatform Ondermijning permanent doorontwikkeld en wordt gewerkt aan een Ondermijningsacademie voor het aanbieden van interne en externe opleidingen en trainingen.
- De voorstellen voor de versterking en doorontwikkeling van de LIEC-taken zijn in 2021 uitgewerkt in een Roadmap en geoperationaliseerd in een inrichtingsplan. In oktober 2021 is een tijdelijk projectleider gestart bij het LIEC om het inrichtingsplan met het LIEC te implementeren. Naar verwachting is dit traject medio 2022 afgerond.

Inhoud

Samenvatting	2
Voorwoord	6
1 Het RIEC-LIEC-bestel	8
1.1 Wat we doen	8
1.2 Samenwerking	8
1.3 Over onze partners	8
2 Versterking van aanpak ondermijnende criminaliteit	10
2.1 Landelijke versterking van de aanpak 2018-2021	10
2.2 Landelijke versterking van de aanpak in 2021 en verder	11
3 Activiteiten en resultaten	12
3.1 Regionale instrumenten en resultaten	12
3.2 Landelijke instrumenten en resultaten	17
3.3 Internationale instrumenten en resultaten	22
3.4 Resultaten van versterken en doorontwikkelen	23
3.4.1 Integrale informatiepositie	25
3.4.2 Weerbare samenleving	28
3.4.3 Eén sterke overheid	31
3.4.4 Professionele organisatie	34

Voorwoord

Voor u ligt het Jaarverslag 2021 van de tien Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC's) en het Landelijk Informatie- en Expertisecentrum (LIEC). Hierin brengen wij verslag uit over onze werkzaamheden in 2021 om georganiseerde criminaliteit integraal te bestrijden en te voorkomen.

De ernst van de problematiek en de groeiende ondermijningsaanpak blijven ons vragen om een constante inzet en doorontwikkeling op betere verbinding, samenwerking en afstemming. In meer dan 1200 casussen en tientallen projecten hebben we het afgelopen jaar verdere stappen gezet in een effectieve aanpak van ondermijnende criminaliteit. Zo werd onder andere de Landelijke aanpak fenomenen verder vormgegeven via de Landelijke Fenomeentafels die met de LFT Outlaw Motorcycle Gangs en LFT Ondernijning in de vastgoedketen in 2021 officieel van start gingen. Een derde LFT, gericht op ondernijning in de logistieke keten, is op dit moment in ontwikkeling. Daarnaast liepen veel regionale versterkingsprogramma's dit jaar ten einde. Een breed scala aan projecten waarin mooie resultaten werden behaald en nieuwe inzichten werden verworven en gedeeld. Deze projecten zijn doorontwikkeld en de lopende aanpakken stonden model voor implementatie in andere regio's. Van een aantal programma's werd de duur met één jaar verlengd.

Ook dit jaar heeft de coronacrisis gevolgen gehad voor het werk van de RIEC's. Bij de overheidspartners zorgde dit voor druk op de inzet van capaciteit voor toezicht en handhaving. In sommige regio's werden hierdoor minder integrale controles en handhavingsacties uitgevoerd dan verwacht. Enkele RIEC's geven aan dat, als gevolg van de verminderde inzet van partners, het aantal ontvangen signalen gedaald is. De coronamaatregelen hadden ook effect op geplande bewustwordingsbijeenkomsten en andere trainingen. Waar mogelijk hebben we deze fysieke bijeenkomsten omgezet in webinars. Met dank aan de flexibiliteit en het aanpassingsvermogen van alle betrokkenen kon ons werk dit jaar ook onder deze omstandigheden grotendeels doorgang vinden.

In het najaar werd bekend dat RIEC-LIEC incidenteel en structureel extra geld krijgt voor versterking van de aanpak. Met behulp van de incidentele gelden zullen onder andere de projecten uit de versterkingsplannen duurzaam in de organisatie worden ingebed. De structurele gelden worden ingezet om het RIEC-LIEC-bestel als geheel te versterken. De vaste capaciteit van de RIEC's wordt

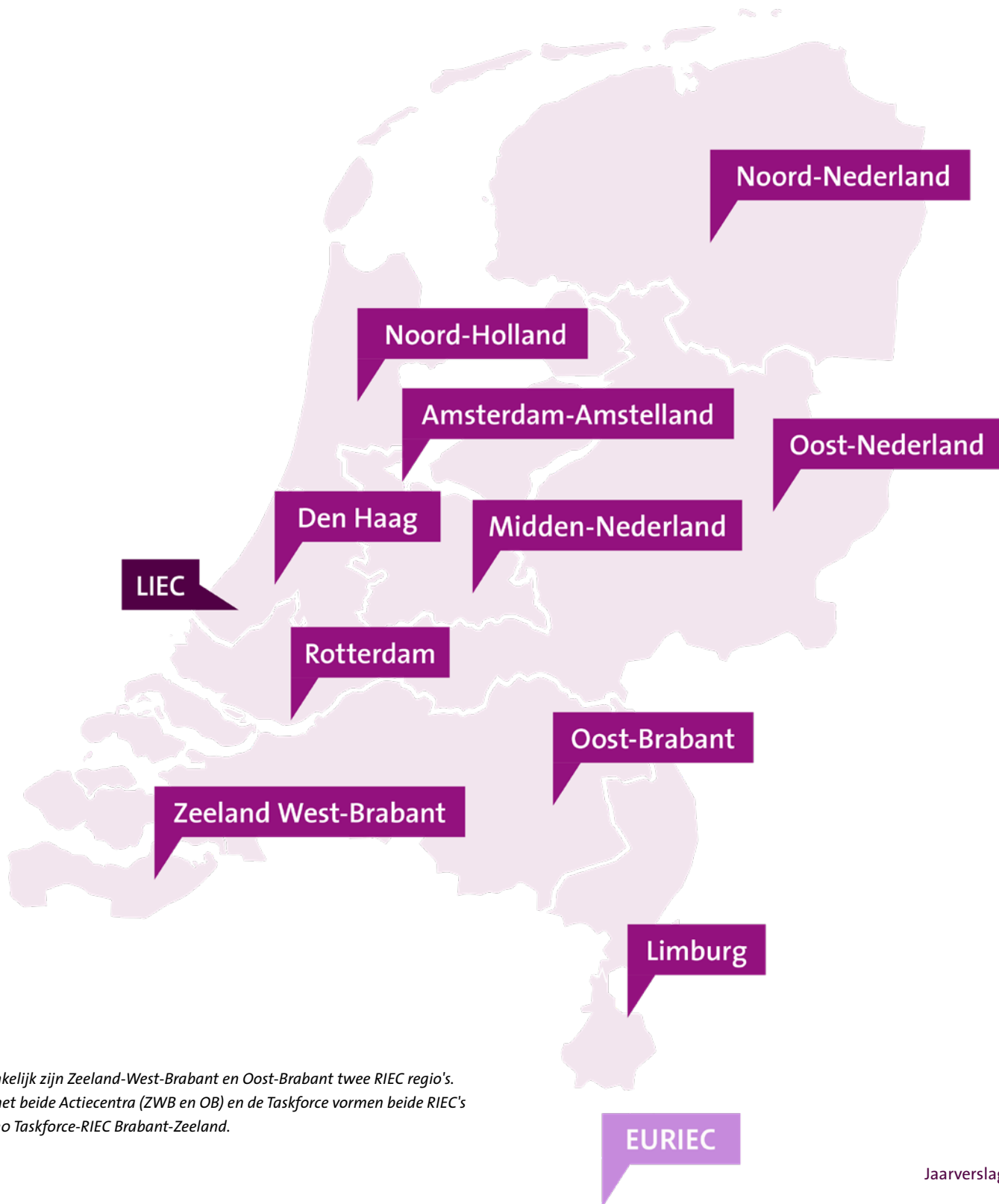
vergroot, waarmee de borging van beschikbare expertise op het gebied van onder andere privacywetgeving, beleidsadvies, intelligence en communicatie (afhankelijk van de regionale behoefte) uitgebreid wordt. Ook wordt – deels structureel, deels incidenteel – geïnvesteerd in de verdere ontwikkeling van de informatievoorziening van de RIEC-partners. Zodat de informatie-uitwisseling en effectieve samenwerking, binnen de kaders voor informatiebeveiliging en privacy, op toekomstbestendige wijze gefaciliteerd wordt. Ten slotte zal ook worden ingezet op versterking van het LIEC, om de komende jaren in voldoende capaciteit voor de reguliere ondersteunende taken te voorzien.

Het RIEC-LIEC-bestel blijft in beweging. Naast de uitvoering van onze reguliere taken en versterkingsprogramma's kijken we vooruit. Op basis van de Strategische Agenda van RIEC-LIEC uit 2020 werken we hard aan de doorontwikkeling van het bestel om zo de georganiseerde criminaliteit nog effectiever aan te pakken. Hierbij focussen we ons op vier thema's: eenduidige integrale informatiepositie, weerbare samenleving, één sterke en weerbare overheid en een professionele RIEC-LIEC-organisatie.

Dit jaarverslag heeft een andere opzet dan u gewend bent. De RIEC's pasten de afgelopen jaren al elementen van Rijkser Verantwoorden toe in hun regionale verantwoordingsproducten. In deze editie van het RIEC-LIEC-jaarverslag is een begin gemaakt met de toepassing van deze methode. Hierin nemen we u op meer inzichtelijke wijze mee in onze werkzaamheden en resultaten. U ziet dit bijvoorbeeld terug in de tekstkaders met voorbeelden van RIEC-projecten van het afgelopen jaar. Daarnaast hebben we in de opzet van het hoofdstuk over onze activiteiten en resultaten de nadruk gelegd op de versterking en doorontwikkeling die het afgelopen jaar binnen RIEC-LIEC plaatsvond. Dat doen we langs de lijn van de vier thema's van de Strategische Agenda van de RIEC's en het LIEC.

Ik wens u veel leesplezier toe!

Nadine Vaes
Hoofd LIEC

Oorspronkelijk zijn Zeeland-West-Brabant en Oost-Brabant twee RIEC regio's. Samen met beide Actiecentra (ZWB en OB) en de Taskforce vormen beide RIEC's sinds 2020 Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland.

1

Het RIEC-LIEC-bestel

1.1 Wat we doen

De tien Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC's) en het Landelijk Informatie- en Expertise Centrum (LIEC) ondersteunen bij de aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit in Nederland. Dit doen zij door:

- Het vergroten van de bewustwording over de problematiek bij de overheid en private partijen;
- Het ondersteunen en versterken van samenwerking binnen de overheid en met publiek-private partners;
- Het delen van kennis en expertise op het gebied van de bestuurlijke en integrale aanpak¹ van ondermijnende criminaliteit.

Het landelijk vastgestelde 'Convenant ten behoeve van Bestuurlijke en Geïntegreerde Aanpak Georganiseerde Criminaliteit, Bestrijding Handhavingknelpunten en Bevordering Integriteitsbeoordelingen' (verder: RIEC-LIEC-convenant) geeft invulling aan de samenwerking. Meer informatie over de reguliere inzet van onze regionale, landelijke en internationale instrumenten leest u in hoofdstuk 3.1-3.3.

1.2 Samenwerking

Het RIEC-LIEC-bestel vormt een landelijk dekkend netwerk. Aangezien de georganiseerde ondermijnende criminaliteit vrijwel altijd haar wortels op lokaal niveau in de samenleving heeft, begint een aanpak van dit soort criminaliteit in principe altijd lokaal. Elk RIEC werkt binnen regionale

grenzen en onder aansturing van een zelfstandige regionale stuurgroep. De RIEC's vormen het informatieknooppunt voor casuïstiek voor de regionale partners. Aanvullend stellen zij handhavingsadviezen op en stemmen projectmatig bestuursrechtelijke, strafrechtelijke en fiscale interventies af met regionale partners.

De rol van het LIEC is het verkennen, verbinden en versterken van het netwerk bij de ondermijningsaanpak. Dat bereikt het LIEC door regio en land, beleid en uitvoering te verbinden en kennis en expertise ter beschikking te stellen aan het netwerk. Op deze wijze stelt het LIEC het netwerk nog beter in staat om op lokaal, regionaal en (inter)nationaal niveau ondermijnende criminele processen systeemgericht en duurzaam te verstoren en de samenleving weerbaarder te maken tegen ondermijning. Bij regio-overstijgende criminaliteitsproblemen, zoals bij criminele motorbendes, coördineert het LIEC de landelijke aanpak via de Landelijke Fenomeentafels (zie hiervoor de Landelijke aanpak fenomenen in hoofdstuk 3.2). Het LIEC geeft daarbij specialistische ondersteuning aan de RIEC's, onder andere op het gebied van juridisch advies, communicatie en informatievoorziening.

1.3 Over onze partners

De RIEC's en het LIEC bevorderen en ondersteunen de samenwerking tussen de volgende convenantpartners:

- Gemeenten
- Provincies
- Belastingdienst (waaronder de onderdelen MKB en Toeslagen²)
- Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD)
- Douane
- Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA)
- Politie
- Koninklijke Marechaussee (KMar)

¹ In de integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit wordt strafrechtelijke opsporing en vervolging door politie en justitie gecombineerd met bestuurlijke en fiscale middelen. De aanpak is gericht op de inzet van preventieve, bestuursrechtelijke, privaatrechtelijke, fiscale en/of strafrechtelijke instrumenten

- Het convenant is te vinden op www.RIEC.nl
- Ieder RIEC wordt bestuurd door een regionale stuurgroep RIEC met daarin een afvaardiging van de partners. Deze stuurgroepen overlappen in sommige regio's (gedeeltelijk) met de sturing van regionale veiligheidssamenwerkingsverbanden, lokale driehoeksoverleggen of regionale bestuurlijke overleggen.

² Toeslagen is convenantpartner, maar kan vanuit het wettelijk kader gezien (nog) geen informatie verstrekken.

- Openbaar Ministerie (OM, waaronder arrondissementsparketten, Landelijk Parket en Functioneel Parket)
- Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)
- Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV)
- Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)

Het LIEC voert met overheidsorganisaties regelmatig oriënterende gesprekken over toetreding tot het RIEC-LIEC-convenant. Ook werkt RIEC-LIEC steeds meer samen met het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties om de maatschappelijke weerbaarheid in zijn geheel te vergroten. Zie daarvoor onder meer paragraaf 3.4.2 onder Weerbare samenleving.

Daar waar sprake was van overlap in onderwerpen en thema's, zoals bij gebiedsgebonden aanpakken en fraude, is in 2021 samengewerkt met de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI)³.

---

³ De LSI werkt aan voorkomen en terugdringen van belasting- en premiefraude, toeslagenfraude, uitkeringsfraude, overtredingen van arbeidswetgeving en daarmee samenhangende misstanden.

2

Versterking van aanpak ondermijnende criminaliteit

Dit hoofdstuk gaat in op de versterking van de aanpak van ondermijnende criminaliteit door het kabinet, RIEC-LIEC-partners en RIEC-LIEC.

2.1 Landelijke versterking van de aanpak 2018-2021

Ondermijnende criminaliteit in Nederland is een groeiend probleem dat zich voortdurend ontwikkelt, zowel in uitingsvormen als in volume en internationale reikwijdte. Het gaat gepaard met een parallelle criminele economie en vormt een serieuze bedreiging voor de veiligheid en integriteit van onze Nederlandse samenleving en rechtsstaat. Om die reden maakte het kabinet Rutte 3 een speerpunt van de versterking van de integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit.

Intensivering en versterking aanpak en regionale versterking

In 2018 nam het kabinet het initiatief om te investeren in het verbeteren van het inzicht in de aard en omvang van ondermijnende criminaliteit. Het kabinet stelt sinds 2018 jaarlijks middelen aan RIEC-LIEC beschikbaar voor het versterken van intelligence- en analysecapaciteit in dit verband. Daarnaast heeft het ministerie van Justitie en Veiligheid, in het kader van de incidentele versterkingsgelden, vanaf 2018 85 miljoen euro beschikbaar gesteld voor: de uitvoering van versterkingsplannen met focus op de illegale drugsindustrie, de daarmee gepaard gaande verwevenheid van onder- en bovenwereld en de bijbehorende criminele geldstromen⁴. De RIEC's rapporteren separaat aan de minister van JenV over de voortgang van de versterkingsplannen⁵.

In 2020 is door de aanloopfase van de verschillende projecten en de coronacrisis destijds enige vertraging in de uitvoering opgelopen. De inhaalslag die later in 2020 is gemaakt, is in 2021 voortgezet⁶. Succesvolle projecten zijn doorontwikkeld en lopende aanpakken staan model voor implementatie in andere regio's. Voorbeelden van resultaten van de

regionale versterkingsplannen staan beschreven in hoofdstuk 3 van dit jaarverslag.

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) houdt van begin 2019 tot eind 2021 een meerjarige thematische evaluatie over deze versterkingsbeweging. Met actiegericht onderzoek brengen zij in kaart wat succes- en faalfactoren zijn bij de uitvoering van de versterkingsplannen. In mei 2021 is de tussenrapportage opgeleverd.⁷ Deze rapportage had het karakter van een procesevaluatie. Doel van deze rapportage was om - op basis van opgedane indrukken, observaties en percepties van personen die bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit zijn betrokken - enkele eerste belangrijke inzichten te presenteren over het verloop van het proces dat is ingezet om deze aanpak te stimuleren. In de rapportage wordt geconstateerd dat het proces van de versterking van de aanpak van ondermijnende criminaliteit nog te zeer aan de gang is om nu al uitspraken te kunnen doen over de uitkomsten van de versterkingsbeweging. Tegelijk zien de onderzoekers wel dat, ondanks de tijdelijkheid van de financiering en de aanloopfase van verschillende projecten, in relatief korte tijd al veel zaken in gang zijn gezet en bereikt. Hierbij benadrukken de onderzoekers wel het belang van borging van de kennis en ervaring die met de projecten wordt opgedaan. In het eindrapport dat in 2022 verschijnt zal meer op detailniveau over diverse inspanningen en projecten worden gerapporteerd, meer verdieping in de analyse worden aangebracht en nadrukkelijker de koppeling worden gelegd met inzichten uit wetenschappelijke literatuur.

Breed offensief tegen ondermijnende criminaliteit

De moord op strafrechtadvocaat Derk Wiersum in september 2019 was voor het kabinet een omslagpunt en aanleiding om een verdere verbreding en versterking van het offensief tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit aan te kondigen. In oktober 2019 schetste het kabinet de contouren van dit offensief: een combinatie van repressieve en preventieve

⁴ Kamerstukken II 2017/18, 29911, 212 (Kamerbrief Versterking aanpak ondermijning: actuele stand van zaken).

⁵ Kamerbrief 13 november 2020: voortgang aanpak ondermijnende criminaliteit

⁶ Zie bijlage bij Kamerbrief 13 november 2020.

⁷ Procesevaluatie en Actieonderzoek versterking aanpak ondermijnende criminaliteit, H. Nelen e.a. (2021) Procesevaluatie en Actieonderzoek versterking aanpak ondermijnende criminaliteit (wodc.nl).

maatregelen en extra investeringen. Elementen daarvan zijn het verder versterken van samenwerking, kennis en expertise en intelligence.

In het kader van dit offensief en de nadere uitwerking hiervan⁸ is een aantal maatregelen genomen. Zo is er in 2021 en 2022 25 miljoen euro extra beschikbaar gekomen voor de lokale en regionale (preventieve) aanpak. Hiervan ontvangt het LIEC incidentele middelen voor vernieuwing van de informatievoorziening en structurele middelen voor het inrichten van de Landelijke Fenomeentafels. Meer informatie over deze twee activiteiten vindt u in hoofdstuk 3. Daarnaast is in het kader van het breed offensief in 2021 een Strategisch Kenniscentrum (SKC) opgericht alsmede een Directoraat-Generaal Ondernijning bij het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het Multidisciplinair Interventie Team (MIT), dat in 2020 werd opgericht, werd in 2021 operationeel.

Met het oog op de nieuwe kabinetsperiode is in 2020 onder redactie van de toenmalige voorzitter van het SBO, Peter Noordanus, en met bijdragen van partners en RIEC-LIEC, het agenderend manifest 'Een Pact voor de Rechtsstaat' geschreven. In dit manifest werd opgeroepen om de drugsindustrie met een tienjarenplan fors in te perken.⁹

⁸ Kamerbrief 'Uitwerking breed offensief tegen de georganiseerde ondernijnde criminaliteit' 18 juni 2020.

⁹ P.G.A. Noordanus, Een Pact voor de Rechtsstaat. Een sterke terugdringing van drugscriminaliteit in tien jaar (2020).

2.2 Landelijke versterking van de aanpak in 2021 en verder

In september 2021 heeft het toenmalige kabinet, mede naar aanleiding van de moord op Peter R. de Vries en de ernst van de ondernijnde criminaliteit, extra financiering toegekend voor 2022 en verder. Hiermee kon een deel van de wensen uit het 'Pact voor de Rechtsstaat' ingewilligd worden. De extra gelden zijn gedeeltelijk structureel en gedeeltelijk incidenteel. Met de structurele gelden, die vanaf 2022 voor de regionale aanpak beschikbaar komen, kunnen in de eerste plaats succesvolle projecten uit de versterkingsprogramma's 2019-2021 worden doorgezet en breder worden uitgerold. Ook kunnen er nieuwe projecten worden gestart. Met deze nieuwe impuls kan er - van de min of meer 'losstaande' projecten - toegewerkt worden naar een regiobrede en regio-overstijgende, duurzame aanpak.¹⁰

Daarnaast wordt er structureel geïnvesteerd in de versterking van het RIEC-LIEC-bestel. In de eerste plaats in vaste capaciteit van de RIEC's, en daarmee in de borging van beschikbare expertise op het gebied van onder anderen privacywetgeving, beleidsadvies, intelligence en communicatie (afhankelijk van de regionale behoefte). Ook wordt - deels structureel en deels incidenteel - extra geïnvesteerd in de verdere ontwikkeling van de informatievoorziening van de RIEC-partners. Zodat, binnen de kaders voor informatiebeveiliging en privacy, op toekomstbestendige wijze de informatie-uitwisseling en effectieve samenwerking tussen partners gefaciliteerd wordt. Verder zal ook de ingezette doorontwikkeling van het LIEC worden versterkt. Zo wordt er de komende jaren voorzien in voldoende capaciteit voor de reguliere ondersteunende taken die qua volume toenemen, zoals advisering op het terrein van beleid en juridische vraagstukken (privacy), informatievoorziening en communicatie. Daarnaast wordt er ook ingezet op versterking en uitvoering van de kennis- en expertisefunctie.

¹⁰ Kamerbrief 17 november 2021: voortgang aanpak ondernijnde criminaliteit.

3

Activiteiten en resultaten

De reguliere werkzaamheden van RIEC-LIEC ten behoeve van de aanpak van de georganiseerde criminaliteit zijn gericht op de volgende thema's:

- Mensenhandel en -smokkel;
- Georganiseerde hennepsteelt;
- Fraude en misbruik binnen de vastgoedsector; witwassen en daaraan gerelateerde vormen van financieel-economische criminaliteit;
- Andere per regionale stuurgroep RIEC te bepalen verschijningsvormen van georganiseerde criminaliteit. Dit zijn de regionale handhavingsknelpunten en het landelijke handhavingsknelpunt Outlaw Motorcycle Gangs.

Een intensievere en versterkte integrale aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit vraagt om het stellen van de juiste prioriteiten binnen deze thema's en het maken van de juiste keuzes. Dat kan alleen op basis van voldoende relevante informatie. Daarbij is een compleet en actueel beeld van het probleem onontbeerlijk. De regionale, landelijke en internationale instrumenten die RIEC-LIEC tot zijn beschikking heeft, geven de samenwerkende partners zicht op en inzicht in de problematiek, trends en fenomenen. Dit stelt de samenwerkende partners in staat goed te kunnen prioriteren, gericht op te treden en proactief en preventief op te treden als één overheid. In paragraaf 3.1 t/m 3.3. staan de reguliere regionale, landelijke en internationale instrumenten en resultaten opgenomen. Omdat de criminele doelgroep zich permanent blijft doorontwikkelen, moet de integrale aanpak dat ook doen. In paragraaf 3.4 staat op welke wijze RIEC-LIEC werkt aan het verder versterken en doorontwikkelen van de aanpak.

3.1 Regionale instrumenten en resultaten

De belangrijkste reguliere werkzaamheden en resultaten van het RIEC staan hieronder beschreven. Aan het einde van deze paragraaf treft u twee tabellen met de cijfermatige resultaten over 2021 aan. In paragraaf 3.4 worden de resultaten op het gebied van de regionale versterking van de aanpak ondermijnende criminaliteit beschreven.

Casusoverleg

De RIEC's voeren casusoverleggen ten behoeve van het bepalen en uitvoeren van gezamenlijke strategieën voor de uitoefening van de wettelijke taken en de inzet van hun wettelijke bevoegdheden door de deelnemers. De aanleiding voor het voeren van een casusoverleg kan zijn gelegen in een signaal dat één of meer deelnemers inbrengt of inbrengen in het RIEC, in opschaling vanuit de activiteiten van het aanwijzen en analyseren van handhavingsknelpunten of in het verrichten van een gebiedsscan of thematische scan. Het casusoverleg gebeurt met ondersteuning van het bureau van een RIEC, in de vorm van een informatieoverleg waaraan betrokken partners deelnemen of in de vorm van een thematische werkgroep. Het casusoverleg resulteert in een interventie-advies. Dit advies wordt gebruikt om te bepalen of interventie noodzakelijk is. Daarnaast wordt bepaald of interventie in afstemming tussen bepaalde deelnemers moet gebeuren, welke deelnemers betrokken moeten zijn, welke deelnemer verantwoordelijk is voor de te verrichten interventie of interventies en tot slot wie de coördinatie daarvan op zich neemt.

Bibob-ondersteuning

Het RIEC ondersteunt het bestuur bij de toepassing van de wet Bibob. Dit gebeurt, onder andere afhankelijk van de behoefte van de betreffende gemeente, op verschillende manieren. De RIEC's ondersteunen bestuursorganen door:

- Beleidsadvisering: de RIEC's delen hun expertise met het bestuur en geven desgevraagd advies, bijvoorbeeld over het formuleren van het Bibob beleid of de toepassing van de Wet Bibob. Bij beleidsadvisering worden geen persoonsgegevens uitgewisseld;
- Informatie-uitvraag: het RIEC adviseert het bestuursorgaan bij het uitvragen of opvragen van informatie bij andere convenantpartners die het bestuursorgaan nodig heeft in zijn Bibob-onderzoek;
- Ondersteuning Bibob-proces: het RIEC biedt desgevraagd ondersteuning bij de uitvoering van het Bibob-onderzoek of de Bibob-toets van het bestuursorgaan;
- Signaalfunctie: naar aanleiding van door het RIEC verkregen informatie uit een Integrale Casus Analyse adviseert het RIEC een bestuursorgaan

over de toepassing van de Wet Bibob ter zake van een reeds eerder verstrekte vergunning.

Om de samenwerking tussen partners te vergroten en relevante ontwikkelingen en knelpunten te bespreken, organiseert het LIEC diverse afstemmingsmomenten tussen het Landelijk Bureau Bibob, de RIEC's en relevante partners. Verder is het LIEC nauw betrokken bij wetgevingstrajecten. Het LIEC bewaakt in dit kader de uitvoerbaarheid van nieuwe regelgeving en attendeert de wetgever indien nodig op gesignaleerde knelpunten.

Ondermijningsbeelden en (fenomeen)onderzoeken

De RIEC's stellen regelmatig nieuwe ondermijningsbeelden en verdiepende (fenomeen)onderzoeken op. De beelden en onderzoeken zijn opgebouwd uit informatie, kennis en expertise van de RIEC-partners. Ze geven de samenwerkende overheidspartners op lokaal niveau zicht op en inzicht in diverse vormen van ondermijnende criminaliteit, dragen bij aan de bewustwording van georganiseerde criminaliteit en maken het mogelijk om de aanpak beter te richten, gericht vervolgonderzoek te doen en concrete interventies uit te voeren. Een ondermijningsbeeld of (fenomeen) onderzoek kan ook de aanleiding zijn voor het starten van een RIEC-casus. In 2021 zijn, naast onderzoeken naar specifieke geografische gebieden,

verdiepende (fenomeen)onderzoeken gedaan naar onder andere jonge aanwas, het OMG-beeld, crystal meth, de rol van notarissen bij vastgoedcriminaliteit, glastuinbouw en buitengebied, arbeidsuitbuiting, afvalcriminaliteit, de prostitutiebranche en bedrijventerreinen.

Gebiedsgebonden aanpak en aanpakken vrijplaatsen

Een deel van de ondermijnende criminele activiteiten is gebiedsgebonden. RIEC's focussen zich daarom veelal op specifieke locaties of sleutelplaatsen. Dat zijn gebieden of knooppunten die kwetsbaar zijn voor criminaliteit zoals sommige winkelstraten. Daarnaast ligt de focus op gebieden die kenmerken van vrijplaatsen vertonen zoals haven- en winkelgebieden, bedrijventerreinen, woonwagencentra en vakantieparken.

In het kader van de aanpak van vrijplaatsen droeg een aantal RIEC's en het LIEC onder meer bij aan de uitvoering van de nieuwe nationale Actie-agenda Vakantieparken 2021-2022. Deze is in januari 2021 ondertekend. De Actie-agenda is een samenwerking van gemeenten, provincies, maatschappelijke organisaties en het Rijk. De Actie-agenda kijkt naar kansen die deze parken bieden voor bijvoorbeeld de regionale economie en het functioneren van de woningmarkt, maar pakt ook eventuele uitwassen en problematiek van de vakantieparken aan.

Een gebiedsgebonden aanpak wordt gestart op basis van een handhavingsknpunt. Een handhavingsknpunt is een door een regionale RIEC-stuurgroep aangewezen persoon, groep van personen, gebied of branche, waarover bij de deelnemers van het RIEC dusdanige aanwijzingen zijn dat de vigerende wet- en regelgeving structureel niet wordt nageleefd, dat dit duidt op verschijningsvormen van georganiseerde criminaliteit. Deze aanwijzing maakt het partners mogelijk om onder het RIEC-LIEC-convenant integraal samen te werken en informatie te delen. Handhavingsknpunten kunnen vanwege de regionale verscheidenheid per RIEC verschillend zijn. Dit in tegenstelling tot de landelijke thema's die aan het begin van dit hoofdstuk benoemd zijn. Deze zijn voor elk RIEC gelijk.

Ook in 2021 zijn op basis van signalen die kunnen duiden op ondermijning, weer nieuwe gebieden als handhavingsknpunt aangewezen. Voorbeelden daarvan zijn het Westelijk havengebied (RIEC Amsterdam-Amstelland) en malafide verhuurmakelaars en vastgoedeigenaren (Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland).

Afpakken en ongebruikelijk bezit

Door het afpakken van crimineel verkregen vermogen en de aanpak gericht op ongebruikelijk en onverklaarbaar bezit wordt voorkomen dat criminele winsten - bijvoorbeeld via witwassen - hun weg vinden naar de bovenwereld. Het afpakken kan zowel strafrechtelijk (transactie, ontneming, geldboete, verbeurdverklaring, schadevergoedingsmaatregel), fiscaalrechtelijk (opleggen en innen van belastingaanslagen en boetes) als bestuursrechtelijk (stopzetten en terugvorderen van uitkeringen, toeslagen en subsidies, intrekken van vergunningen en terugvorderen van openstaande vorderingen). Deze aanpak raakt individuele criminelen in de portemonnee en doorbreekt de ogenschijnlijke onaantastbaarheid.

Door de regionale versterkingsgelden en specifiek door het ministerie van JenV geormerkte incidentele afpakkelden, zijn in 2019 in de regio's projecten gestart voor het strafrechtelijk, fiscaal en bestuurlijk 'afpakken' van crimineel vermogen. Afgelopen jaren werd gewerkt met afpakteams, zijn intelligence tools ontwikkeld om witwasconstructies bloot te leggen, integrale platformen ('afpakpleinen') ingericht waar structureel wordt samengewerkt en is de aanwezige kennis over afpakken vergroot. Ook hebben de RIEC's trainingen gegeven aan bestuurlijke partners om hun expertise op dit vlak te vergroten. In Tabel 2 hieronder worden de resultaten per RIEC weergegeven.

Cijfermatige resultaten

Vanaf 2018 rapporteren de RIEC's de cijfermatige resultaten aan de hand van de stappen in het werkproces van de integrale casusbehandeling. Dat maakt dat de cijfermatige verantwoording leesbaarder is en meer inzicht in de resultaten geeft. De RIEC-bureaus hanteren verschillende methodieken om te komen tot de cijfers en/of gebruiken voorsnog verschillende systemen voor de registratie van cijfermatige resultaten. Daarom vooraf de opmerking dat een een-op-een vergelijking tussen de aantallen en cijfers tussen de RIEC's onderling en met andere jaren lastig te maken is. Alleen al omdat de inzet van RIEC's zich niet beperkt tot de RIEC-casussen, kunnen de beschikbare cijfers ook maar een deel van de resultaten van de RIEC's laten zien. Het tekstuele jaarverslag geeft wat dat betreft een completer beeld. De aantallen en cijfers en de totalen per rubriek beogen een indicatie van de resultaten te zijn. De gerapporteerde aantallen en bedragen zijn door de regionale stuurgroepen goedgekeurd.

De vernieuwing van de informatievoorziening van het RIEC-LIEC-bestel beoogt mede om een eenduidiger registratie van de cijfermatige resultaten mogelijk te maken. Zie daarvoor paragraaf 3.4.4 onder Vernieuwing IV-landschap van RIEC-LIEC.

Tabel 1 Operationele resultaten RIEC's

	RIEC Amsterdam-Amstelland	RIEC Den Haag	RIEC Limburg	RIEC Midden-Nederland	RIEC Noord-Holland	RIEC Noord-Nederland	Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland	RIEC Oost-Nederland	RIEC Rotterdam	Totaal
1 Totaal opgeleverde ondermijningsbeelden	0	5	0	0	3	3	0	0	0	11
2 Totaal aantal behandelde RIEC-casussen	94	88	50	129	159	54	181	353	111	1219
a Voortgekomen uit ondermijningsbeelden	gg*	1	11	12	0	7	gg*	0	0	31
b Ingebracht door gemeenten	27	25	38	46	28	27	49	62	23	325
c Ingebracht door OM	6	1	0	1	3	3	1	4	8	27
d Ingebracht door politie	45	44	9	83	116	18	111	121	48	595
e Ingebracht door Belastingdienst	10	6	1	3	9	12	10	11	8	70
f Ingebracht door overige partners	6	10	2	7	3	2	10	10	24	74
3 Aantal maal dat een thema speelde in een RIEC-casus										
a Mensenhandel en/of smokkel	11	6	4	5	10	11	15	16	6	84
b Georganiseerde hennepcultuur / drugs	11	27	28	54	10	17	60	143	30	380
c Witwassen	27	43	43	75	100	39	59	115	72	573
d Vastgoed	4	22	11	11	6	14	*	5	22	95
e OMG's	0	18	3	1	0	4	9	4	2	41
f Regionale thema's	37	19	9	22	37	38	38	99	15	314
4 Totaal aantal interventieadviezen n.a.v. RIEC-casussen	42	52	36*	54	494	93	gg*	gg*	gg*	735
a I. Bestuurlijk	16	42		21	154	39			24	296
II. Bibob	nvt*	190	nvt*	3	2	102	108	322	gg*	727
b Strafrechtelijk	6	37		17	184	15			5	264
c Fiscaal	6	32		9	77	23			11	158
d Overige adviezen	14	0		4	79	16			2	115

gg: geen gegevens nvt: niet van toepassing

Toelichting tabel 1 Operationele resultaten RIEC's

ad 1 Binnen RIEC Rotterdam wordt gebouwd aan dynamische ondermijningsbeelden. Zoals de naam al doet vermoeden, gaat het hier om dynamische, groeiende beelden die leiden tot tussenproducten en niet tot één eindproduct. Uit deze doorlopende beelden ontstaan weer beelden op sub-thema's.

ad 1 In een aantal RIEC's zijn eerder ondermijningsbeelden opgeleverd voor alle gemeenten, deze RIEC's geven daarom het aantal 0 aan.

ad 1 F Onder Overige partners heeft RIEC Rotterdam ook de casussen gerekend wanneer deze voortkwamen uit een handhavingssnel punt. Vaak is dan één van de betrokken

partners de inbrenger, maar doet hij dit namens een integrale werkgroep waaraan meerdere partners deelnemen.

ad 2 Hier staat het totaal aantal casussen dat, conform het werkproces 'Integrale casusaanpak', in het verslagjaar behandeld is. Een casus kan daardoor in meerdere jaren worden geteld.

ad 2 a Niet in alle regio's kan (volledig) geregistreerd worden hoeveel casussen voortvloeien uit ondermijningsbeelden; derhalve is het daar niet opgenomen.

ad 2 a –f Casussen kunnen door meerdere partners ingebracht zijn. Het totaal aantal van 2 onder a-f hoeft niet te corresponderen met het aantal onder 2.

ad 3 In een casus kunnen meerdere thema's hebben gespeeld. Het totaal aantal van 3 onder a-f hoeft niet te corresponderen met het aantal onder 3.

ad 3 b Sommige RIEC's registreren hennep apart, andere RIEC's registreren drugs als verzamelbegrip (dus inclusief hennep).

ad 3 c Voor RIEC Midden-Nederland en RIEC Limburg geldt dat het aantal toeziet op witwassen en financiële malversaties.

ad 3 d Binnen Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland is vastgoed geen losstaand thema; het wordt daarom niet apart geregistreerd.

ad 3 f Voor RIEC Noord-Holland geldt dat hieronder regionale en overige thema's worden geregistreerd.

ad 4 Hier staat het totaal aan interventieadviezen dat de RIEC's in het verslagjaar hebben afgegeven. Dit kunnen ook adviezen zijn n.a.v. RIEC-casussen van voorgaande jaren en er kunnen meerdere adviezen volgen uit een casus. Het aantal onder 4 hoeft daarom niet overeen te komen met dat onder 2. Niet in alle regio's kan het totaal aan interventieadviezen (volledig) geregistreerd worden; derhalve is het daar niet opgenomen.

ad 4 a-d Hier staat welke soorten interventies zijn geadviseerd. Het totaal aantal hiervan hoeft niet te corresponderen met het aantal onder 4, omdat er meerdere soorten interventies in een

afgegeven interventieadvies kunnen worden geadviseerd. Bij RIEC Oost-Nederland zijn diverse interventieadviezen gegeven op verschillend detailniveau (van dossiercontrole en advies tot pandsluiting tot projectvoorstellen en witwasonderzoeken). Hierdoor is vergelijking tussen de verschillende adviezen niet representatief en zijn cijfers derhalve niet opgenomen.

Binnen Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland worden de aantallen van interventieadviezen niet meer bijgehouden, omdat de scheiding tussen informatiefase en uitvoeringsfase niet meer zwart-wit is.

Het totaal aantal bij RIEC Limburg betreft integrale rapportages en interventieadviezen vanaf invoering Integraal Intelligence Overleg medio maart 2021. Afzonderlijke thema's worden niet apart geregistreerd.

ad 4 a II Hier staat het aantal interventieadviezen met de strekking dat de Wet Bibob kan worden ingezet en het aantal adviezen dat in het kader van de uitvoering van de Wet Bibob door het RIEC in het verslagjaar is afgegeven aan bestuursorganen. Ondersteuning van gemeenten in de uitvoering van de Wet Bibob is een specifieke RIEC-taak. Bibob-adviezen worden in RIEC Limburg niet apart geregistreerd, maar zijn onderdeel van bestuurlijk advies (4.a.I). Het RIEC Amsterdam-Amstelland vervult geen adviserende expertrol op het gebied van (opgeschaalde) Bibob (-dossiers). Voor RIEC Rotterdam zijn er in 2021 geen interventieadviezen inhoudende dat de Wet Bibob kan worden toegepast geregistreerd.

Tabel 2: Totaalbedrag integraal afgepakte gelden

	1. Integraal opgelegd	2. Geïnd en/of verrekend	3. Aanslagen waar geheel/ gedeeltelijk beslag voor is gelegd
RIEC Amsterdam-Amstelland	€ 934.000,00	€ 379.000,00	€ 555.000,00
RIEC Den Haag	€ 4.948.670,00	€ 243.278,00	€ 4.705.392,00
RIEC Limburg	*	€ 114.665,00	€ 446.000,00
RIEC Midden-Nederland	€ 1.336.000,00	€ 286.000,00	€ 1.050.000,00
RIEC Noord-Holland	€ 5.143.389,00	€ 1.166.460,00	€ 5.678.390,00
RIEC Noord-Nederland	€ 2.212.426,00	€ 966.000,00	€ 1.234.000,00
Taskforce-RIEC Brabant- Zeeland	*	€ 2.921.000,00	€ 27.933.000,00
RIEC Oost-Nederland	*	*	*
RIEC Rotterdam	€ 8.283.961,00	€ 270.000,00	€ 172.000,00
Totaal	€ 22.858.446,00	€ 6.346.403,00	€ 41.773.782,00

Toelichting tabel 2: Totaalbedrag integraal afgepakte gelden

ad 1-3 In RIEC Oost-Nederland is overeengekomen geen gegevens in de tabel te presenteren over 2021 omdat per district de cijfers (van Belastingdienst/UWV/OM/ gemeenten) anders geregistreerd zijn en derhalve niet vergelijkbaar zijn. Dit betreft minimaal een totaalbedrag van € 4.973.974,-.

ad 1 Dit betreft het totaalbedrag van alle fiscale, strafrechtelijke en bestuurlijke maatregelen die in RIEC-verband zijn opgelegd in het verslagjaar (opgelegde aanslagen, ontnemingsmaatregelen, bestuurlijke boetes etc.).

Het bedrag bij RIEC Rotterdam bestaat voor het grootste deel uit gelden die door het Integraal Afpakteam ConfisQ zijn geregistreerd en waarop door het OM beslag is gelegd. In 2021 is door ConfisQ voor een bedrag van € 7.841.961,- beslag gelegd. Beslag wordt incasso zodra dat beslag/vermogen is opgenomen in een (onherroepelijke) rechterlijke uitspraak of wanneer er afstand is gedaan van crimineel geld/vermogen middels een transactie(overeenkomst) of strafbeschikking. Door ConfisQ is in

2021 € 5.054.620,- geïncasseerd. Dit bedrag is in deze tabel niet meegerekend, omdat daarbij deels sprake is van overlap met het geregistreerde beslag. In kolom 2 en 3 zijn de bedragen zoals gerapporteerd door de Belastingdienst vermeld. Deze bedragen zijn in kolom 1 bij het door ConfisQ geregistreerde beslag opgeteld. Niet in alle regio's kan dit bedrag (volledig) geregistreerd worden; derhalve is het daar niet opgenomen.

Voor RIEC Noord-Nederland geldt voor bestuurlijke maatregelen dat alleen het totale bedrag bekend is. Bestuurlijke maatregelen zijn in kolom 2 en 3 niet meegenomen.

Voor RIEC Midden-Nederland geldt dat voor district Flevoland een schatting is gemaakt.

ad 2 Dit betreft bedragen die de Belastingdienst/directie MKB naar aanleiding van de opgelegde aanslagen heeft ontvangen via betalingen en/of verrekeningen. Door uit te gaan van de daadwerkelijk geïnde en/of verrekende bedragen wordt een zo zuiver mogelijk beeld gegeven van de resultaten van de fiscale interventies in het kader van de LIEC-RIEC-samenwerking. Niet in alle regio's kan dit (volledig) geregistreerd worden; derhalve is het daar niet opgenomen.

ad 3 De Belastingdienst/directie MKB communiceert in een aantal regio's de aanslagen waarvoor beslag is gelegd, zoals opgenomen onder 3. Het beslag dient tot extra zekerheid en kan gezien worden als potentieel inbare bedragen. Zodra het beslag wordt uitgewonnen zijn de betaalde en/of verrekende bedragen terug te vinden onder de geïnde bedragen. Niet in alle regio's kan dit bedrag (volledig) geregistreerd worden; derhalve is het daar niet opgenomen.

ad 2 + 3 Een aantal regionale kantoren van de Belastingdienst/directie MKB voeren werkzaamheden uit voor verschillende RIEC's. Als gevolg van deze uitsplitsing over de RIEC's verschillen een aantal van de registraties in tabel 2 met die van de landelijke cijfers van de Belastingdienst/directie MKB.

3.2 Landelijke instrumenten en resultaten

Landelijk loket Bestuurlijke Signalen

Bij het LIEC is het landelijk loket Bestuurlijke Signalen ingericht. Alle publieke instanties die betrokken zijn bij de aanpak van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit kunnen een bestuurlijk signaal indienen. Met een bestuurlijk signaal vragen de indieners aandacht bij de

verantwoordelijke bewindspersonen voor structurele knelpunten, kwetsbaarheden en omissies in onder meer beleid of regelgeving, waardoor gelegenheid wordt geboden tot het plegen van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit. Indien mogelijk geven zij de betrokken bewindspersonen ook aanbevelingen mee voor het oplossen van de knelpunten en kwetsbaarheden. Het LIEC geeft de indieners bij het opstellen en indienen van een bestuurlijk signaal procesmatige begeleiding. Als het onderwerp van het signaal aansluit bij een van de RIEC-thema's, kan een RIEC inhoudelijk bijdragen. Het LIEC biedt vervolgens de signalen aan de bewindspersonen van betrokken departementen aan.

In 2021 zijn via het LIEC twee bestuurlijke signalen ingediend. De eerste is van medio 2021 en ziet op schadelijke hosting door internetproviders (zie kader). De minister van Justitie en Veiligheid heeft daar eind 2021 een reactie op gegeven. Het tweede is van eind 2021 en ziet op de behoefte aan een (landelijk) register voor (technische) voertuiggegevens zoals e-SIM en/ of IMEI-gegevens. Door zo'n register hoeft deze informatie onder andere niet meer in langdurige en complexe procedures bij autofabrikanten gevorderd te worden en komt deze informatie sneller voor directe hulpverlening, opsporing en vervolging beschikbaar. De indieners zijn in afwachting van de reactie van de betrokken ministeries.

Bestuurlijk signaal 'Schadelijke hosting providers'

Het bestuurlijk signaal 'Schadelijke hosting providers' is door de Politie (Landelijke Eenheid) en het Openbaar Ministerie (Landelijk Parket) ingediend bij de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat en minister van Justitie en Veiligheid.

Een hosting provider die criminele activiteiten via het internet wilens en wetens mogelijk maakt heet een bulletproof hosting provider. Deze providers faciliteren strafbare feiten via hun virtuele of fysieke servers en bieden criminele klanten vaak ook bescherming tegen ingrijpen door de overheid. Denk aan de online verspreiding van beeldmateriaal van seksueel kindermisbruik, het faciliteren van drugs- en wapenhandel, en het hosten van schadelijke software voor cyberaanvallen. Door de indieners zijn meerdere opsporingsonderzoeken uitgevoerd waarin bulletproof hosting een (hoofd)rol speelde. De onderzoeken gaven een essentieel zicht op de gang van zaken achter de schermen van dit type hoster en leggen structurele knelpunten en kwetsbaarheden bloot die het bestrijden van de criminaliteit via de servers van hostingbedrijven ernstig bemoeilijken. Dit gaf aanleiding om dit bestuurlijk signaal in te dienen.

Met het bestuurlijk signaal verzoeken de indieners het ministerie van Justitie en Veiligheid en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat om nauwere samenwerking bij de effectievere bestrijding van schadelijke hosting. Zowel binnen als buiten het strafrecht is wat de indieners betreft meer ruimte nodig om de hostingsector in Nederland op te schonen. De oplossing moet tevens sectorbreed worden gevonden. Het bestuurlijk signaal stelt, dat zonder structurele oplossingen cyberondermijning een almaar groter probleem zal worden voor de Nederlandse samenleving en de rest van de wereld.

In zijn reactie op het signaal zegt de minister van Justitie en Veiligheid dat de uitdagingen van schadelijke hosting hem bekend zijn en dat de analyse in het bestuurlijk signaal daarom zeer herkenbaar is. De minister wil graag met de indieners, de aangesloten private partijen en het CBS in gesprek om te laten bepalen welke aanpassingen het meest behulpzaam zouden zijn om dit type hosting beter te kunnen onderzoeken. Ten aanzien van het verzoek om het mogelijk te maken om hostingbedrijven proactief te informeren, geeft de minister aan dat hij werkt aan een wetswijziging van de Wbni waardoor het voor het NCSC mogelijk wordt om in ruimere zin informatie te delen. Ten aanzien van het verzoek om de strafbaarstelling voor bulletproof hosting te verruimen geeft de minister aan dat de wetgeving in beginsel voldoende ruimte zou moeten bieden voor de strafrechtelijke aanpak. Er is op dit moment te weinig jurisprudentie om een wetswijziging voldoende te onderbouwen. Wel kan het helpen als het OM in een aanwijzing nader specificeert bij welke feiten en omstandigheden er voldoende aanleiding is voor opsporing en vervolging.

Landelijke aanpak fenomenen

Het LIEC faciliteert de Landelijke aanpak van fenomenen via Landelijke Fenomeentafels (LFT's). Dit is een samenwerkingsvoorziening naar initiatief van het brede offensief tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit (BOTOC) van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

LFT's richten zich op het versterken van de aanpak van regio-overstijgende fenomenen van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Deze versterking ziet toe op het duurzaam tegengaan van het misbruik van legale structuren, met het doel om bij te dragen aan een weerbare maatschappij.

Binnen de LFT werken zowel publieke als private partijen integraal samen aan drie resultaten:

- Het vergroten van kennis en expertise over de ondermijningsaanpak;
- Het signaleren en adresseren van knelpunten in de aanpak;
- Het creëren van nieuwe handelingsperspectieven tegen de ondermijnende criminaliteit.

Op 8 september 2021 is de officiële start van de LFT's gemarkeerd tijdens een fysieke bijeenkomst met de betrokken partners. De LFT Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's) en LFT Ondermijning in de vastgoedketen zijn operationeel. De inrichting van een derde LFT gericht op ondermijning in de logistieke keten, wordt op dit moment met partners onderzocht.

Landelijke aanpak Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's)

Omdat OMG's zich onaantastbaar wanen en zich niet aan de wet houden, is het hebben van een gecoördineerde landelijke samenwerkingsvoorziening essentieel. Al sinds de start van de landelijke integrale aanpak in 2012 hebben de partners van de LFT OMG zich ingezet om de ondermijnende effecten van OMG te bestrijden. De hoeveelheid en de ernst van de incidenten waar OMG(-leden) bij betrokken zijn, blijven een zorgwekkend probleem.

OMG's ontwrichten de samenleving door tal van criminele activiteiten, waaronder excessieve geweldpleging, witwaspraktijken, drugshandel, intimidatie en bedreiging van lokaal bestuur. OMG's vormen daardoor een ernstige bedreiging van de rechtsstaat. De aantrekkingskracht tot bepaalde groepen in de samenleving moet ontmoedigd worden en het voortzetten van inmiddels verboden clubs in nieuwe vormen moet stoppen. De aanpak van dit fenomeen is complex en vraagt een lange adem van de overheid. Inmiddels mag gesteld worden dat de OMG's zich minder in de publieke ruimte laten zien. Die lijn heeft zich voortgezet in 2021. De civielrechtelijke verboden van meerdere clubs hebben daaraan bijgedragen, evenals de COVID-19 maatregelen die voor iedereen in de samenleving aanwezigheid in de publieke ruimte hebben beperkt. Er heeft echter ook een versplintering plaatsgevonden en OMG-leden worden bij verschillende andere voortzettingvormen gezien, zoals bij nieuwe OMG's en Brotherhoods. Het fluïde karakter van dit fenomeen maakt de integrale aanpak essentieel en dwingt de overheid om met het steeds veranderende fenomeen mee te bewegen. Om die reden wordt de strategie van de landelijke aanpak OMG geëvalueerd en herijkt. Om de integrale aanpak OMG duurzaam vorm te geven is inzet van alle partners in de samenwerkingsvoorziening gevraagd. Door in de landelijke aanpak OMG samen te handhaven, op te sporen en te vervolgen zorgen we ervoor dat de OMG's geen vrijplaats bieden voor georganiseerde ondermijnende activiteiten.

Landelijke aanpak ondermijning in de vastgoedketen

De landelijke aanpak van ondermijning in de vastgoedketen is in het najaar van 2021 van start gegaan. Het Strategisch Kenniscentrum (SKC) was nog niet operationeel en heeft de LFT toen nog niet van een strategische analyse van het fenomeen kunnen voorzien. Na een uitgevoerde deskresearch door de Kennisagenda Ondermijning¹¹ is begonnen met het nader verkennen van de richting en het formuleren van de opdracht in de verdiepingsfase. Eind 2021 heeft het Landelijk Strategisch Overleg (LSO) de opdracht op hoofdlijnen akkoord gegeven en is de operationele fase gestart. Na een aantal aanscherpingen op de toegevoegde waarde en acties van de LFT is de opdracht voor definitieve vaststelling geagendeerd voor het LSO in 2022.

¹¹ De Kennisagenda Ondermijning is een initiatief dat onderdeel uitmaakt van de brede aanpak tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit (BOTOC) van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Landelijke aanpak ondermijning in de logistieke keten

Het LIEC heeft in 2019 een landelijk beeld ondermijning gepubliceerd waarin de infrastructurele gelegenheidsstructuur waar criminelen misbruik van maken expliciet wordt benoemd. Vervolgens heeft het Analistennetwerk Nationale Veiligheid in 2021 een Themastudie gepubliceerd waarin wordt aangegeven welke vormen van infrastructuur en logistiek gelegenheid bieden. In 2021 is het LIEC in haar landelijke aanpak gestart met een verkenning voor een LFT logistieke keten. Op basis van de uitgevoerde verkenning kan worden geconcludeerd 1) dat het maatschappelijke probleem van de ondermijnende criminaliteit in de logistieke keten alom zichtbaar is en wordt gevoeld. Bovendien kan worden vastgesteld 2) dat de belanghebbende instanties die benaderd zijn aangeven dat er behoefte is aan versterking van de aanpak. De vraag in hoeverre 3) het bij uitstek aan een LFT logistieke keten is om in deze behoeften te gaan voorzien, blijkt een vraag die deze eerste verkenning overstijgt. Voor de beantwoording daarvan is een verdiepingsslag nodig. In dat verdiepende onderzoek organiseert het LIEC een nauwe samenwerking met het SKC, het MIT en DGO.

Kennisplatform Ondermijning

Het digitale Kennisplatform Ondermijning (KPO) is een centraal online platform voor de samenwerkende partners, waar ondermijningsprofessionals kennis en goede ervaringen delen, met een ruim aanbod aan trainingen en opleidingen en een overzichtelijk display van actuele ontwikkelingen rondom ondermijnende criminaliteit. Doel is het borgen van bestaande expertise die verspreid in het land aanwezig en daardoor lastig toegankelijk is. In november 2020 is het Kennisplatform Ondermijning gelanceerd. Eind 2021 zijn meer dan 2100 ondermijningsprofessionals op het KPO aangesloten.

Next Level

Next Level wordt gebruikt om als RIEC's en het LIEC gezamenlijk te werken aan het verbeteren, initiëren en uitvoeren van producten en diensten. De werkwijze van Next Level draagt bij aan een laagdrempelig, proactief en hecht netwerk tussen de RIEC's en het LIEC. Medewerkers uit verschillende regio's werken in Next Level-werkplaatsen samen aan producten, diensten en instrumenten die voor alle regio's beschikbaar komen. Er zijn twee soorten werkplaatsen; tijdelijke werkplaatsen die worden opgezet voor een

Home Nieuws Kennisbank Over het KPO Inloggen

Kennisplatform Ondermijning

Ons kennisplatform bevat uitgebreide informatie over ondermijning en de aanpak ervan. Het bestaat uit een publiek en een vertrouwelijk gedeelte, deze laatste is toegankelijk na registratie door professionals, werkzaam in de aanpak van ondermijning.

Waar ben je naar op zoek?

Inloggen

Registreren >

RIEC-LIEC Ministerie van Justitie en Veiligheid MILVUM DIGITAL TRANSFORMATION

Heb je vragen over Kennisplatform Ondermijning? Neem dan contact op: KPO-support@liec.nl

specifieke opdracht en structurele werkplaatsen waar langdurige samenwerking op nodig is.

In 2021 waren de volgende tijdelijke werkplaatsen actief: Interventiematrix, Handleidingen & Bronnenboek, Weerbare Overheid, Bibob, Poortwachters, Integriteit (afgerond in 2021) en Rijker Verantwoord. Structurelere werkplaatsen zijn: Integrale beveiliging inclusief screening, Communicatie ten behoeve van de producten en diensten, Oogsten en borgen van geleerde lessen en de redactieraad van het Kennisplatform Ondernijning (KPO).

Sinds eind 2021 wordt Next Level ook voor de uitvoering van de strategische agenda gebruikt en passen opdrachten in dit kader. In hoofdstuk 3.4 vindt u meer informatie over de uitvoering van deze agenda en de rol van een aantal werkplaatsen hierbij.

Enkele resultaten van Next Level werkplaatsen in 2021

Werkplaats Integriteit

In 2021 heeft de Werkplaats Integriteit zeven producten afgerond. Een voorbeeld hiervan is het dilemma spel, dat gebruikt kan worden bij integriteitstrainingen van medewerkers en bestuurders van gemeenten. Deze producten zijn gepresenteerd aan de hoofden RIEC en kunnen gebruikt worden in de activiteiten van de RIEC's ten behoeve van de versterking van de aanpak van de integriteit binnen de gemeenten. De leden van de werkplaats geven aan dat zij goed met elkaar hebben samengewerkt. De lijnen tussen de RIEC's, maar ook naar het LIEC zijn korter geworden. Ze hebben veel van elkaars expertise geleerd.

Werkplaats Weerbare Overheid

Vanuit de bovenregionale behoefte aan doorontwikkeling van de weerbaarheidsscan, het optimaliseren van de piramide fitte gemeentes als ook het opnemen van het thema financiële weerbaarheid in de weerbaarheidsscan, is de Werkplaats Weerbare Overheid opgestart medio 2021.

Naast het delen van best practices (behoefte) zijn eerdergenoemde behoeftes en onderwerpen besproken. Een beleidsadviseur van het LIEC sluit aan vanuit het landelijk netwerk (overleggen BZK-VNG-J&V) en legt zo de verbinding tussen land en regio en beleid en uitvoering.

Specialistische ondersteuning aan de RIEC's

Het LIEC biedt als netwerkorganisatie specialistische ondersteuning aan de RIEC's. Zo biedt het LIEC de RIEC's juridisch en communicatieadvies, maakt landelijke communicatieproducten en organiseert landelijke bijeenkomsten en evenementen, zoals de jaarlijkse RIEC-LIEC-medewerkersdag, de gezamenlijke bijeenkomsten van de regionale voorzitters van de RIEC's en het LIEC en burgemeestersbijeenkomsten. Ook beheert het LIEC de landelijke, voor het RIEC-LIEC ontwikkelde informatievoorziening.

In 2021 is het LIEC samen met de RIEC's onder meer betrokken bij de volgende juridische trajecten:

- Het begeleiden van verschillende inzageverzoeken en WOB-verzoeken.
- De opvolging van het rapport van de Erfgoedinspectie over de naleving van de Archiefwet binnen het RIEC-samenwerkingsverband. De opvolging ziet toe op het regelen van de verantwoordelijkheden, selectie-instrumentarium, afspraken voor archivering en het waarborgen van duurzame toegankelijkheid van de informatie.
- Wet Open Overheid (Woo)¹². In 2021 is een RIEC-LIEC-werkgroep gestart om in de loop van 2022 de Woo binnen de RIEC's te implementeren.
- Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (WGS)¹³: Deze kaderwet geeft een aantal algemene regels over de taak van het samenwerkingsverband, de inrichting en het functioneren daarvan. De juristen van het LIEC en de RIEC's zijn in 2021 betrokken geweest bij de nadere uitwerking van de algemene maatregel van bestuur (AMvB).
- Blauwdruk GEB¹⁴: Het RIEC is een samenwerkingsverband waarvoor in bepaalde gevallen een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (verder: GEB) vereist kan zijn. Het LIEC heeft in 2021 met de samenwerkingspartners een werkgroep gevormd om een blauwdruk GEB op te stellen, zodat deze door de RIEC's als basis voor een GEB kan worden gebruikt. De verwachting is dat de blauwdruk GEB Integrale Casusaanpak in 2022 gereed zal zijn.

¹² De Woo is in 2021 door het parlement aangenomen en zal op 1 mei 2022 in werking treden. De Woo vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

¹³ Het wetsvoorstel WGS moet de gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden van publieke en private organisaties voor de vervulling van een taak van algemeen belang -waaronder de RIEC's- van een adequate juridische basis voorzien, rekeninghoudend met het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Met dit wetsvoorstel wordt niet alleen de aanpak van fraude versterkt, maar worden ook de mogelijkheden van gegevensdeling in samenwerkingsverbanden die zich bezighouden met de aanpak van ondernijning verbeterd.

¹⁴ Een GEB is een instrument om de effecten en mogelijke risico's van een verwerking voor betrokkenen in beeld te brengen. Op basis hiervan kunnen vervolgens maatregelen worden geschetst om deze effecten voor betrokkenen te voorkomen of te verkleinen.

Op het gebied van communicatie droeg het LIEC ook in 2021 bij aan uniformiteit in uitstraling en boodschap. In de landelijke Werkplaats Communicatie werden door het LIEC en de RIEC's communicatieproducten (zoals campagnes, flyers, infographics) ontwikkeld en communicatierichtlijnen afgestemd en vastgesteld. Het LIEC beheert en onderhoudt de RIEC-LIEC website en heeft tevens een aantal LIEC social media accounts. Onder hoofdredactie van het LIEC en samen met de RIEC's zijn in 2021 drie edities van *Code Geel* uitgegeven; het online magazine over ondermijnende criminaliteit. Het magazine is primair gericht op burgemeesters, maar sluit aan op de informatiebehoefte van alle betrokken partners in de aanpak van ondermijning.

3.3 Internationale instrumenten en resultaten

Criminaliteit stopt niet bij de landsgrenzen. Een goede samenwerking over de grens is dan ook van groot belang om te voorkomen dat criminelen onder de radar kunnen blijven. Denk hierbij niet alleen aan informatiedeling tussen landen, maar ook aan bijvoorbeeld kennis over elkaars instanties, werkwijze en bevoegdheden en kennis over nieuwe criminaliteitsfenomenen die zich mogelijk over de grens kunnen

verplaatsen. Dit is vooral een urgent probleem in relatie tot onze directe buurlanden omdat daar dit waterbedeefte het snelst plaatsvindt.

De RIEC's zijn zich in toenemende mate bewust van deze problematiek en inmiddels hebben alle RIEC's en het LIEC een contactfunctionaris internationaal die als eerste aanspreekpunt fungeert. De mate van internationale samenwerking verschilt per RIEC en is veelal afhankelijk van de nabijheid van de landsgrenzen. Bij sommige RIEC's is de samenwerking meer ad hoc op basis van voorkomende casussen, terwijl er in andere RIEC's vaste samenwerkingsvormen zijn en er bijvoorbeeld grensoverschrijdend fenomeenonderzoek gedaan wordt. Het LIEC ondersteunt de internationale samenwerking in EU verband onder meer door deelname aan het Europees Netwerk voor Bestuurlijke Aanpak. Dit netwerk heeft tot doel de bestuurlijke aanpak in EU-landen te promoten en de internationale samenwerking te stimuleren. Het EURIEC, een pilotproject voor samenwerking tussen Nederland, België en Noordrijn-Westfalen dat in 2019 werd opgericht en in 2021 werd verlengd tot 2023, speelt een belangrijke rol in de samenwerking tussen de drie landen op het gebied van bestuurlijke aanpak. Meer informatie over het EURIEC en de resultaten van 2021 vindt u in het tekstkader.

EURIEC

Sinds haar oprichting in 2019 heeft het Euregionaal Informatie- en Expertise Centrum (EURIEC) de grensoverschrijdende bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit in België, Duitsland en Nederland voorzien van een stevige impuls. In de eerste projectfase, waarbij de aandacht lag op casuïstiek en het bewustzijn over de bestuurlijke aanpak, behandelde het EURIEC meer dan 130 casussen en organiseerde het circa 220 netwerkbijeenkomsten. Daarnaast werden de volgende publicaties opgesteld:

- Een internationale jargonlijst
- 33 juridische handreikingen
- Het EURIEC-eindrapport fase 1

Video: Uitleg over de rol van het EURIEC in de grensoverschrijdende bestuurlijke handhaving.

Het eindrapport bevat een overzicht van alle opgedane bevindingen over de mogelijkheden tot internationale informatie-uitwisseling voor bestuurlijke doeleinden, aangevuld met een reeks samenvattende folders en juridische nota's.

Op 1 september 2021 is een start gemaakt met de tweede fase van het EURIEC, die tot en met 31 augustus 2023 loopt. Tijdens deze fase zal het EURIEC zich, in samenwerking met de Belgische, Duitse en Nederlandse partners, naast casuïstiek en het verhogen van awareness inzetten op drie gebieden:

- Het aanzetten tot wijzigingen van bestaande en nieuwe wet- en regelgeving op nationaal en Europees niveau.
- Het verder (door)ontwikkelen van structurele grensoverschrijdende overlegplatformen tussen besturen.
- Het verhogen van het bewustzijn over de noodzaak van informatie-uitwisseling voor bestuurlijke doeleinden op internationaal niveau.

Wilt u meer weten over het EURIEC en haar werkzaamheden? Bezoek dan de EURIEC-website of neem contact op.

Video: Herbert Reul, minister van Binnenlandse Zaken van de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen, verwelkomt deelnemers aan de EURIEC-klankbordgroep in 2021.

3.4 Resultaten van versterken en doorontwikkelen

Versterking regionale aanpak

Naast de uitvoering van de reguliere taken, hebben de RIEC's in het kader van de regionale versterkingsprogramma's verschillende projecten opgezet. Hieronder volgt een overzicht van enkele voorbeelden van resultaten die de verschillende RIEC's in 2021 behaald hebben:

- RIEC Limburg voerde in het kader van het project 'Hensplantages de wijk uit' met de partners vijf actiedagen uit. Doel was het opsporen en oprollen van hennepplantages en overige brandonveilige situaties met behulp van indicatoren op het vlak van stroomverbruik. Er werden acht hennepplantages aangetroffen, deze panden zijn bestuursrechtelijk gesloten door de gemeente Sittard-Geleen.
- In Amsterdam-Amstelland werden in het kader van de focuslijn 'doorgroeiers in drugscriminaliteit' uit het versterkingsplan verschillende activiteiten ondernomen door het Actiecentrum Veiligheid Zorg (AcVZ). Een voorbeeld hiervan zijn straatcolleges voor jongeren. Deze colleges zijn door de hele stad gegeven aan jongeren in de buurt en op scholen. Ook docenten hebben een straatcollege gevolgd. Hierbij werd samengewerkt met Jellinek, die tijdens de straatcolleges aandacht gaf aan verslaving onder jongeren.
- In Noord-Holland liep Project Orville, dat toezag op de versterking van de aanpak van ondermijning op de luchthaven Schiphol. Op basis van het ondermijningsbeeld Schiphol, dat het RIEC in 2020 opleverde, is in

Foto: Loes Spruijt-van der Meer

- 2021 een plan van aanpak opgesteld, waaraan door het RIEC NH in samenwerking met verschillende publieke en private partners/ instanties/organisaties uitvoering is gegeven.
- In Midden-Nederland werd vanuit het programma Straatwaarde(n) in tien gemeenten een onderzoek uitgevoerd onder professionals (o.a. binnen de politie, het gemeentelijk zorg- en het veiligheidsdomein, scholen, reclassering en woningbouwverenigingen). De uitkomsten van dit onderzoek geven de gemeente inzicht in het type jongere dat betrokken raakt bij drugscriminaliteit, waar deze criminaliteit zich afspeelt en welke interventiemogelijkheden er zijn. Straatwaarde(n) helpt gemeenten en ketenpartners bij het uitvoeren van de eerste interventies. In 2022 volgt een meta-analyse over deze 10 onderzoeken.
  - RIEC Noord-Nederland heeft drie focusthema's vastgesteld, te weten havens, buitengebied en jonge aanwas. Onder het focusthema jonge aanwas/drugscriminaliteit is onder andere een leerlijn ontwikkeld om ouders, leerlingen en docenten alert te maken op de gevaren van het betrokken raken bij drugscriminaliteit. De leerlijn wordt onder andere ingezet op scholen. Er is in 2021 een webinar georganiseerd om docenten voor te bereiden en er zijn trainers opgeleid. De escaperoom die in 2020 werd ontwikkeld, behoort ook tot de leerlijn en is in 2021 ook weer ingezet. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt met bureau Halt over integratie van de leerlijn in hun programma.
  - Bij het RIEC Oost-Nederland is het project 'Veilig buitengebied' één van de projecten binnen het versterkingsplan. In dit project wordt samengewerkt met het PVO/CCV, provincie Gelderland en provincie Overijssel aan 'een vitaal en leefbaar buitengebied voor iedereen, zoveel mogelijk vrij van ondermijnende (drugs)criminaliteit'. In 2021 zijn binnen dit project verschillende activiteiten uitgevoerd, waaronder het uitrollen van het Keurmerk Veilig Buitengebied en het uitvoeren van VAB-inventarisaties. Daarnaast is gestart met analyses van het buitengebied van een aantal gemeenten in Oost-Nederland. Eind 2022 zijn naar verwachting van 26 gemeenten deze analyses uitgevoerd. Ook is een

landelijke- en een regionale Kenniskring Buitengebied opgezet waar actief kennis wordt uitgewisseld en is een aantal innovatieve onderzoeken gestart samen met onder andere RIEC Midden-Nederland en externe partners die het zicht op het buitengebied verder kunnen vergroten.

- Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland heeft binnen het thema Zeehavens verschillende bijeenkomsten georganiseerd om de weerbaarheid van havenmedewerkers te vergroten. Er is gestart met het maken van een ‘weerbaarheidspakket’ voor bedrijven om de weerbaarheid van medewerkers te vergroten. Daarnaast is er een social media campagne gestart die gericht was op meldingsbereidheid in de haven. Hiermee zijn ruim 85.000 mensen bereikt. Via de campagne kon men meteen op een meldknop drukken. Dit is ongeveer honderd keer gedaan. Deze campagne zal jaarlijks worden herhaald.
- Een belangrijk onderdeel van de versterkte aanpak van ondermijning in de Rotterdamse Versterkingspijler MOTUS is de samenwerking met private partijen. MOTUS richt zich op het tegengaan van het misbruik van vastgoed ten behoeve van ondermijnende activiteiten. Behalve door het verkrijgen van inzicht in en bestrijden van malafide partijen in de vastgoedsector, zoekt MOTUS hierbij nadrukkelijk de hulp van de samenleving ter voorkoming van het criminele gebruik van woningen en bedrijfsruimtes. Zo heeft bijvoorbeeld de makelaarsbelangenorganisatie VBO samen met MOTUS een podcast ontwikkeld, die bedoeld is voor verhuurmakelaars en hen wijst op de risico’s en signalen van ondermijning en de mogelijkheden om hiertegen op te treden. De succesvolle samenwerking van MOTUS met private partijen (niet alleen VBO, maar ook NVM, woningcorporaties, VVE’s, et cetera) is beschreven in een boek over integrale samenwerking van prof. dr. B. Hoogenboom van Nyenrode Business University, dat binnenkort zal verschijnen.
- In regio Den Haag werd het actieonderzoek ondermijning in het buitengebied en de (glas)tuinbouw uitgevoerd. Uit dit onderzoek kwam onder andere naar voren dat de problematiek van kwetsbaarheid voor ondermijnende criminaliteit in het buitengebied en de glastuinbouw in de regio Den Haag serieus genomen moet worden en meer prioriteit verdient. De kwetsbare positie van boeren en tuinders betreft complexe problematiek die breder is dan kwetsbaarheid voor criminele praktijken. Enkel door die breedte van de problematiek in gezamenlijkheid te erkennen, is het mogelijk om meer duurzame oplossingsrichtingen in beeld te krijgen. Naar aanleiding van het onderzoek stelde Den Haag een actieagenda op langs de volgende lijnen:
  - Vanuit één overheid in contact staan met de doelgroep en aanwezig zijn in het buitengebied;
  - Vanuit één overheid een slagvaardige aanpak organiseren: van

preventie tot repressie;

- Vanuit één overheid organiseren dat er meer zicht komt op de problematiek.

Versterking RIEC-LIEC-bestel

In de strategische agenda voor de nieuwe kabinetsperiode beschrijven de RIEC’s en het LIEC in drie stappen op welke wijze zij ondermijning de komende jaren nog beter kunnen aanpakken:

1. Om criminelen een stap voor te blijven wil het RIEC-LIEC zijn partners helpen om expertise en instrumenten doorlopend te vernieuwen en maatschappelijke coalities steeds verder uit te breiden.
2. De versterking van de aanpak van ondermijning in de regio’s met behulp van de incidentele versterkingsgelden willen we vasthouden en verstevigen.
3. Een goede informatiepositie is een van de belangrijkste wapens tegen ondermijning. Door nieuwe analysetechnieken maken we onze informatiepositie steeds dynamischer. Hiervoor hebben we een veilige basis nodig, waarin integrale informatie op een rechtmatige wijze wordt vastgelegd.

De agenda vormt voor RIEC-LIEC de komende jaren het kader waarbinnen het bestel wordt versterkt en doorontwikkeld. Daarbinnen wordt gefocust op vier thema’s, te weten: eenduidige integrale informatiepositie, één sterke en weerbare overheid, weerbare samenleving en een professionele RIEC-LIEC-organisatie. Daarvoor wordt de Next Level werkwijze gebruikt (zie paragraaf 3.2). Voor elk van deze thema’s zijn één of meer RIEC-hoofden aangewezen als portefeuillehouder. Eind 2021 is er een eerste begin gemaakt met deze werkmethode en deze zal in 2022 verder vorm krijgen. Hieronder staan de resultaten op de vier strategische thema’s.

3.4.1 Integrale informatiepositie

De georganiseerde ondermijnende criminaliteit opereert van lokaal tot internationaal. De organisatiestructuur bestaat doorgaans uit fluïde contacten en samenwerkingsverbanden, waarin de onderwereld nauw verweven is met de economische en logistieke processen in de bovenwereld. De modus operandi vernieuwt zich permanent.

Dit vraagt om een robuust, wendbaar en goed toegerust overheidsnetwerk, dat goed zicht heeft op dit grote en complexe werkveld en de zich steeds vernieuwende ondermijnende criminele samenwerkingsverbanden en processen, en daarop snel en effectief kan inspringen. Het RIEC-LIEC-bestel kan hier van groot nut zijn, omdat zij een platform is waar informatiedeling door partners mogelijk is. Hierdoor kan worden gekomen tot een robuuste en uitstekende integrale informatiepositie. Deze informatiepositie leidt

vervolgens tot rijke analyseproducten die als een wegwijzer kunnen dienen voor de besluiten met betrekking tot de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

Voortvloeiend uit deze ambitie heeft de commissie Van der Vlist in de zomer van 2021 een onafhankelijk advies uitgebracht over de intelligencefunctie van de RIEC's in relatie tot landelijke partners zoals het MIT, het SKC en de landelijke aanpak van fenomenen (LFT). De Commissie heeft zeven aanbevelingen gedaan die toezien op een verdere professionalisering van het RIEC-LIEC-bestel en haar integrale informatiepositie:

1. Stel gezamenlijk een strategie en doelen vast op basis van het maatschappelijk effect.
2. Zorg voor duidelijke rollen.
3. Professionaliseer de intelligencesamenwerking.
4. Focus in de RIEC's op informatieproducten en niet op ruwe dataverzameling en -verwerking.
5. Versterk de ondersteuning aan RIEC's door landelijke partners.
6. Voorzie de RIEC's en het LIEC van voldoende en structurele financiering.
7. Vergroot de gezamenlijke bestuurskracht van de RIEC's en het LIEC.

De algehele procesregie op de aanbevelingen ligt bij het Directoraat-Generaal Ondermijning van het ministerie van JenV. Per aanbeveling zijn 'eigenaren' aangewezen die – in samenwerking met de andere betrokkenen – het voortouw nemen om de betreffende aanbeveling op te volgen. De hoofden RIEC-LIEC nemen het voortouw op de aanbevelingen 3 en 4. Mede vanwege de aanbeveling om te focussen op informatieproducten, gebruiken de RIEC's en het LIEC voor hun werkprocessen niet meer de term "intelligence" maar "integrale informatiepositie".

De RIEC's en het LIEC zijn voor aanbeveling 3, de professionalisering van de intelligencesamenwerking, in het najaar van 2021 gestart met vier ontwikkeldoelen, te weten:

1. Het uniformeren en professionaliseren van het informatieproces voor het RIEC-LIEC-bestel door middel van een gedragen en eenduidig ontwerp van het informatieproces en informatieproducten;
2. Eenduidigheid van informatieverwerking binnen het RIEC-LIEC-bestel;
3. Een gezamenlijk opleiding- en trainingsprogramma ten behoeve van de integrale informatiepositie;
4. Ondersteunen bij verbeteren van de informatiepositie. Medio 2022 worden hierop de eerste resultaten verwacht. Ook het geactualiseerde werkproces Integrale Samenwerking zal bijdragen aan de professionalisering van de intelligencesamenwerking. Lees daarover

meer in paragraaf 3.4.4 Professionele organisatie.

De RIEC's en het LIEC werken doorlopend aan informatieproducten voor de integrale aanpak. De resultaten daarvan staan in paragraaf 3.1 (Regionale instrumenten en resultaten). Gelet op aanbeveling 4, Focus in de RIEC's op informatieproducten, blijft daar de focus op liggen.

Voor een integrale informatiepositie die continu actueel is, is een veilige basis nodig waarin integrale informatie op een rechtmatige wijze wordt vastgelegd. Daarvoor vernieuwd en versterkt RIEC-LIEC de informatievoorziening. Lees hierover meer in paragraaf 3.4.4 Professionele organisatie.

Money Transfer Organizations (MTO) RIEC Amsterdam-Amstelland [Project in het kader van Regionaal Versterkingsprogramma]

MTO's en Underground banking worden bij het RIEC AA binnen één projectgroep aangepakt en hebben met elkaar gemeen dat het gaat om de handel in cash geld. Het afgelopen jaar heeft de projectgroep gewerkt aan het in kaart brengen van risico's bij MTO's binnen een ondermijnend netwerk en in hoeverre deze MTO's faciliteren in het verplaatsen van crimineel vermogen. Naast samenwerking met de RIEC-partners, zet deze projectgroep in op samenwerking met overige betrokken partners in het veld zoals de Financial Intelligence Unit, grootbanken en De Nederlandsche Bank (toezichthouder van Nederlandse MTO-providers, bijkantoren en agentschappen in Nederland).

Binnen de gebiedsgerichte aanpak van een actief Handhavingskelpunt is in samenwerking met de projectgroep een analyse uitgevoerd op alle in dat gebied aanwezige MTO-agentschappen. Van de resultaten van de analyse is een factsheet gemaakt met risico-indicatoren en geconstateerde kwetsbaarheden in de MTO-branche.

Partners en andere RIEC regio's kunnen de opgedane kennis toepassen in hun eigen werk en bijvoorbeeld gebruiken bij toekomstige interventiemogelijkheden. De analyse is aanleiding geweest voor een integrale controledag, waarbij meerdere MTO-agentschappen zijn gecontroleerd door verscheidene instanties.

Uit de analyse en controle is gebleken dat agentschappen gevestigd zijn in ondernemingen (shop-in-shops) die veelvuldig in beeld komen met door de grootbanken gemelde transacties die door de FIU verdacht zijn verklaard. Hiernaast is gebleken dat de MTO-branche diverse andere kwetsbaarheden voor ondermijnende activiteiten kent, waaronder de bevinding dat personen met relevante criminele antecedenten MTO-agentschappen beheren. Vanuit het RIEC AA is de insteek om in samenwerking met de Ondermijningsbrigade blijvend MTO-agentschappen te controleren en vast te stellen wat beter kan.

Samenwerking FIU

Gedurende het afgelopen jaar is een stevige samenwerking met de FIU opgezet waarbij – ten behoeve van de ontwikkeling van inzichten op casus-of fenomeenniveau – de kennis en expertise van FIU-analisten kan worden ingeschakeld. Dit heeft binnen meerdere casussen belangrijke inzichten opgeleverd die de casuïstiek verder heeft gebracht. De samenwerking met de FIU is verder geïntensiveerd door met behulp van RIEC-gelden een politieonderzoeker bij de FIU te detacheren. Deze onderzoeker doet – onder het gezag van het Hoofd FIU en binnen de kaders van de WWFT – gericht onderzoek op de geprioriteerde thema's van het RIEC AA. Sinds de start van deze politieonderzoeker vanaf 11 september 2021 tot en met 31 december 2021 zijn er meerdere dossiers opgemaakt waarin transacties verdacht zijn verklaard. Deze transacties vertegenwoordigen een totale waarde van 9.111.419,-

Foto: Loes van der Meer

Project Integrale impact van de Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland: de crimescripting methodiek

De Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland heeft vijf thema's geprioriteerd in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Dit zijn mensenhandel, cocaïne, hennep, synthetische drugs en witwassen. Om per thema tot een gedragen en goed onderbouwde integrale focus te komen is in 2021 het traject Integrale impact doorlopen. Hierin zijn in een brede online inventarisatie ruim 200 personen binnen ons netwerk bevestigd over problematiek, behoeften en kansen op deze vijf thema's. Als basis werden crimescripts op ieder thema gehanteerd, zie het voorbeeld van synthetische drugs.

De input uit de online inventarisatie is gebundeld en geanalyseerd. Vervolgens bespraken deskundigen uit het netwerk dit tijdens vijf expertsessies. Dit traject is in 2021 doorlopen. De uitkomsten ervan zorgen vanaf dit jaar voor meer focus in de aanpak. Als voorbeeld is gekozen voor het thema synthetische drugs en de drie belangrijkste focuspunten die daar uit zijn gekomen.

Uit de uitkomsten blijkt dat het netwerk wil inzetten op:

1. Het aanpakken van subjecten die bekend zijn als verwervers van chemicaliën;
2. Inzicht en acties op logistieke lijnen die gebruikt worden voor het verwerven van deze chemicaliën;
3. De aanpak van subjecten die bekend zijn als verwervers van hardware, zoals ketelbouwers en importeurs.

Crimescript SYNTHETISCHE DRUGS

Verwerven (pre)pre-cursorsoren	Verwerven andere essentiële chemicaliën	Verwerven hardware	Verwerven locatie	Productie	Dumpen van afvalstoffen	Afzet	Witwassen
--------------------------------	---	--------------------	-------------------	-----------	-------------------------	-------	-----------

Pluspunten en aandachtspunten:

- Door de brede online inventarisatie konden partners uit ieder basisteam en district input leveren en meedenken over de regionale aanpak op de vijf thema's.
- Op basis van de crimescript-methodiek verkende het netwerk op welke vitale onderdelen we de regionale capaciteit het beste kunnen inzetten. Het traject heeft gezorgd voor focus in de aanpak.

- Het bepalen van een strategie met behulp van de crimescript-methodiek is nieuw, het vraagt een andere manier van denken. Dit bleek in de praktijk lastig. Soms liepen gesprekken vast op discussies over randvoorwaarden in de integrale samenwerking, bijvoorbeeld gegevensdeling, capaciteit en haalbare doelstellingen.

Fenomeenonderzoek Synthetische Drugsproductie Noord-Holland [Dit onderzoek is uitgevoerd in het kader van het Regionale versterkingsprogramma]

In de afgelopen twee jaar is door het RIEC Noord-Holland een fenomeenonderzoek naar de aard en omvang van (het proces van) synthetische drugsproductie in deze eenheid uitgevoerd. In 2021 is dit onderzoek afgerond en zijn de resultaten verschenen in een [digitaal rapport](#).

Wat levert het fenomeenonderzoek op?

In de eerste plaats biedt het rapport een integraal beeld van de synthetische drugsproductie in Noord-Holland. Hiermee is de informatiepositie van de samenwerkende partners op dit onderwerp versterkt. Belangrijker is echter nog wel het feit, dat met dit onderzoek voor het eerst de veelheid aan partijen in kaart is gebracht die betrokken (kunnen) zijn bij de aanpak van deze verschijningsvorm van ondermijnende criminaliteit. Zo worden maar liefst 16 publieke en 18 private partijen onderscheiden, waarvan is beschreven welke rol zij hierin (kunnen) spelen. Het onderzoek heeft laten zien dat er nog veel winst te behalen valt in de aanpak van synthetische drugsproductie. Het rapport bevat dan ook zowel voor elke betrokken partij afzonderlijk als voor alle samenwerkende partners als geheel een concreet handelingsperspectief. Deze inzichten en aanbevelingen helpen bij het opwerpen van barrières (preventieve aanpak) en de mogelijk op te leggen maatregelen (repressieve aanpak).

Opgvolging van het fenomeenonderzoek in de eenheid Noord-Holland

Het RIEC Noord-Holland presenteert de onderzoeksresultaten actief aan alle betrokken partners. Samen met hen investeert het RIEC Noord-Holland in de opvolging van het onderzoek, door de aanbevelingen om te zetten in concrete acties.

Waarde van het onderzoeksrapport voor andere regio's

Het digitale rapport laat zich niet alleen lezen als verslag van het regionaal uitgevoerde fenomeenonderzoek. De beschrijvingen van de rollen, taken en bevoegdheden van alle (potentieel) betrokken partijen

bij de aanpak van synthetische drugsproductie, hebben een landelijk dekkend karakter. Verondersteld mag worden, dat ook de aanbevelingen aan deze partijen in gelijke mate van toepassing zijn buiten onze regio. Daarmee heeft dit product een waarde die veel verder strekt dan de eenheid Noord-Holland. Om die reden presenteerde het RIEC Noord-Holland de resultaten ook aan de andere RIEC's en biedt het in 2022 een masterclass aan voor RIEC-analisten, waarin zij leren hoe zij het onderzoek in de eigen regio uit kunnen voeren.

Nieuwsartikel: [Zware drugscriminaliteit was jarenlang blinde vlek, nu ruim 100 criminelen in vizier - NH Nieuws](#)

3.4.2 Weerbare samenleving

Ondermijnende criminaliteit zorgt voor een gevaarlijke parallelle wereld die onze rechtsstaat en samenleving infiltreert en aantast. Deze vermenging van de onder- en bovenwereld gebeurt onder meer door het rekruteren van kwetsbare mensen en jongeren. Daarnaast worden ook bedrijven en dienstverleners, vaak zonder dat zij zich dat realiseren, gebruikt om criminele activiteiten te faciliteren.

Voor de effectieve bestrijding van ondermijning is een brede maatschappelijke aanpak noodzakelijk. Het is noodzakelijk dat organisaties, private partijen en individuen zich bewust zijn van de mogelijke risico's en weten wat zij kunnen doen wanneer zij, of iemand in hun omgeving, door criminelen benaderd worden. Daarnaast kunnen zij ook een rol spelen bij het signaleren van ondermijnende criminaliteit. Het is daarbij van belang dat signalen herkend worden en dat men weet waar men met een melding terecht kan.

Foto: Rijksoverheid, fotograaf: Riesjard Schropp

RIEC-LIEC streeft ernaar de weerbaarheid van de samenleving tegen ondermijnende criminaliteit te vergroten. We doen dat door ons te richten op het vergroten van bewustwording en weerbaarheid van burgers, (semi) overheidsorganisaties en private partijen. De focus, de samenwerkingspartners en inhoud van dergelijke programma's verschilt per RIEC. Het LIEC ondersteunt de RIEC's hierbij door ervoor te zorgen dat best practices en ervaringen gedeeld worden. Daarnaast levert het LIEC een bijdrage aan de weerbare samenleving op specifieke thema's via de Landelijke Fenomeentafels.

RIEC's zoeken actief de samenwerking op met private partners. Ze richten zich daarbij primair op bedrijven die gebruikt kunnen worden als facilitators van criminele activiteiten. Voorbeelden hiervan zijn branches als notarissen, vastgoedeigenaren en makelaars, maar ook een bloemenveiling of een boerenbedrijf in het buitengebied. RIEC's brengen de risico's die een branche loopt in kaart, organiseren bewustwordingsbijeenkomsten, spreken met de branche over voorkomende problemen en zorgen ervoor dat er een passend handelingsperspectief beschikbaar is. Bij deze aanpak wordt ook vaak de samenwerking gezocht met het Platform Veilig Ondernemen (PVO). Next Level levert een bijdrage aan deze initiatieven via de Werkplaats Poortwachters die zich richt op de notarisbranche.

Handreiking PPS RIEC Noord-Nederland [Onderdeel Regionaal Versterkingsprogramma]

Met behulp van incidentele middelen is de handreiking Publiek-Private samenwerking ontwikkeld. De handreiking geeft weer hoe vanuit het RIEC-samenwerkingsverband de samenwerking in publiek-private verbanden opgezet kan worden, met als doel ondermijnende criminaliteit te voorkomen of te verstoren. Bij het opzetten van de samenwerking is het van belang dat de samenwerkingspartners het vertrekpunt zijn voor het aangaan van een samenwerkingsverband. De belangen en percepties van de convenantpartners aan publieke zijde worden aangelegd tegen de belangen van private partijen om zo tot een samenwerking en gezamenlijke doel-middelkoppeling te komen. Iedere partij behoudt zijn eigen autonomie en identiteit, maar heeft ook een stukje van de puzzel in handen in de strijd tegen ondermijning. Hierbij is het zaak voortdurend oog te hebben voor het grotere geheel zonder de eigen belangen uit het oog te verliezen. Middelen van de betrokken publieke (convenant)partners, private partijen en maatschappelijke instellingen worden vervolgens ingezet als zij in gezamenlijkheid optrekken in de strijd tegen ondermijning.

Bij de praktische toepassing van de handreiking is, onder het overkoepelende thema drugscriminaliteit, de aandacht in eerste instantie gericht op de onderwerpen onroerend goed in het buitengebied, zeehavens en het notariaat. Zo richt het initiatief 'onroerend goed ruraal gebied' zich op het voorkomen van drugsproductie, moet met 'zeehavens' drugtransport worden bestreden en is het project 'notariaat' gericht op het tegengaan van het witwassen van criminele gelden. De PPS-projecten richten zich niet zozeer op opsporen en vervolgen, maar op het voorkomen en/of het verstoren van ondermijnende criminaliteit enerzijds en het gestructureerd opbouwen van duurzame samenwerkingsverbanden anderzijds. De samenwerking draagt bovendien bij aan de weerbaarheid van de betrokken private partners. In 2022 wordt de werkwijze zoals beschreven in de handreiking verder geïmplementeerd in het RIEC Noord-Nederland.

Foto: Loes van der Meer

Daarnaast ontwikkelden verschillende RIEC's programma's gericht op het weerbaar maken van kwetsbare groepen. Zo zijn er verschillende initiatieven die tot doel hebben te voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden. Voorlichting aan jongeren via lesprogramma's, social media en andere middelen speelt hierbij een belangrijke rol. Deze campagnes worden aangevuld met informatie voor ouders en voor professionals zoals leraren zodat zij signalen kunnen herkennen en een handelingsperspectief hebben. Bij deze programma's is er naast oog voor de weerbaarheid van jongeren ook aandacht voor repressie en het bieden

van perspectief. Een voorbeeld hiervan is de organisatie van een integrale actiedag tegen drugshandelaars waarbij jonge criminelen aangehouden werden, maar waarbij hen ook hulp aangeboden werd.

Bazooka (RIEC Midden-Nederland): 15 drugsdealers opgepakt

Aanleiding

Begin november 2021 werden 15 dealers die in casus Bazooka naar voren kwamen opgepakt. Repressie en zorg gingen bij deze actie hand in hand. Vier personen kwamen in de PGA terecht en bij twee personen werd een zorgmelding gemaakt. Bazooka is de opvolger van 'geen witte kerst' waarbij in december 2020 16 jonge straatdealers uit Utrecht aangehouden werden. Bazooka richtte zich, in tegenstelling tot 'geen witte kerst', op de hele gemeente Utrecht, Nieuwegein en Stichtse Vecht.

Doel

Bazooka had drie belangrijke doelen:

- Grenzen stellen: optreden tegen drugshandel.
- Perspectief bieden: zorg verlenen aan de verdachten en hun omgeving. Personen uit de persoonsgerichte aanpak en Top X kregen extra aandacht in dit proces.
- Schrik-effect veroorzaken bij verdachten en hun (criminele) netwerk.
- Bewustwording vergroten van drugsprobleem bij burgers (lokaal en regionaal).

Rollen

Leiding politieonderzoek: Officier van Justitie

Projectleiding integrale casus: gemeente Utrecht

Overzicht casuïstiek: Districtelijk Team Ondermijning (RIEC)

Weerbaarheid en communicatie: RIEC en gemeente Utrecht

Zorg: gemeente Utrecht en Veiligheidshuis

Zorg en weerbaarheid

Naast het aanhouden van verdachten en zorg voor zowel de verdachten als familie, werd ook de buurt betrokken bij Bazooka. 692 huishoudens ontvingen een wijkbericht met informatie over de actie en een handelingsperspectief. Contactpersonen uit dealertelefoons ontvingen sms-berichten om hen te wijzen op hulp bij verslaving. Ook ontvingen zij een verwijzing naar een uitweg uit de drugscriminaliteit.

Resultaten

- 15 Drugsdealers aangehouden in de leeftijd tussen 18 en 31 jaar
- 692 Wijkberichten verspreid
- 600 Euro contanten in beslag genomen
- 99 Gram cocaïne, ruim 55 gram heroïne, aanzienlijke hoeveelheid bolletjes, MDMA en softdrugs zijn aangetroffen
- 3x Een instap in een woning

Afhandeling

- 11/18 Dealers op zitting (snelrechtprocedure), 2 nader te bepalen, 2 heenzendingen
- Tot op heden 4 dealers bestraft met straffen tussen 2 en 10 maanden
- Er worden 3 bestuurlijke rapportages opgemaakt t.a.v. de woningen
- Er worden 15 rapportages opgemaakt door een LOD

2 Reacties op de sms-bom: 2 personen met vragen over het gebruik van telefoongegevens en hun privacy

Zorg en veiligheid

- 4 Personen in de PGA na aanhouding
- 2 Zorgmeldingen
- 2 Huisbezoeken door het Buurteam in samenwerking met de wijkagent

Jouw uitweg

- 1 Aanmelding

Evaluatie

Uit de evaluatie van Bazooka kwamen de volgende punten naar voren:

- Betrek de wijken ook voorafgaand aan de actie om meer bewustwording te creëren.
- Denk goed na over het delen van informatie voor, tijdens en na de actie.
- Leg meer van de aanpak op beeld vast. Filmpjes kunnen voor verschillende weerbaarheids- en communicatiedoelen gebruikt worden.

Hoe leren anderen van deze aanpak?

Omdat er in de media volop aandacht voor Bazooka was, is er al contact geweest met verschillende regio's en gemeenten om tips en trucs te delen. Andere gremia waarin ervaringen gedeeld kunnen worden zijn: 'Lunch-Brandstofbijeenkomsten', regionale projectleiders overleggen en landelijke werkgroepen (bijvoorbeeld Publiek Private Samenwerking en Jonge Aanwas).

Task Force Jeugdige Ondernijmers Limburg [Project in het kader van het Regionale Versterkingsprogramma]

In 2021 richtte het RIEC Limburg met versterkingsgelden van het Rijk de Task Force Jeugdige Ondernijmers op. De Task Force kreeg een tweeledige opdracht:

- Een onderzoek uit te voeren naar de aard en omvang van jeugdige ondernijming in Limburg;
- Een plan te bewerkstelligen om partners te ondersteunen in de aanpak van jeugdige ondernijming op preventief, perspectief biedend en repressief vlak.

De Task Force stelde een plan van aanpak op en creëerde een portfolio inclusief een productoverzicht voor ketenpartners met een breed aanbod aan interventies. Tevens is het thema jonge aanwas onderwerp van gesprek geworden in de aanpak van ondernijming bij zowel het RIEC als gemeenten en ketenpartners. Ook startte de Task Force in 2021 met het ontwikkelen van een preventieve, provinciale communicatiecampagne (Meer informatie: www.crimitest.nl).

Zo rolde het projectteam in 2021 al de volgende preventieve interventies uit bij Limburgse gemeenten:

- Risk Factory: Het team startte in 2021 tevens met het ontwikkelen van een preventief scenario voor groep 8 leerlingen in de Risk Factory te Venlo, genaamd "Voor wat, hoort wat", waarin de leerlingen beleven hoe het is als je geronseld wordt voor het wegbrengen van een pakketje. Voor meer informatie over het scenario, klik hier voor de trailer.
- Escape Game Foute Centen (Interactieve mobiele escape game die jongeren waarschuwt voor de gevaren van het snelle geld. [Meer informatie over de game](http://www.leerlingalert.nl) / Bekijk de trailer.
- Leerlingalert programma (www.leerlingalert.nl) – voorlichtingsprogramma voor VO en MBO.
- De Task Force ontwikkelde flyers voor ouders, onderwijsprofessionals en hulpverleners, waarin signalen van jeugdige ondernijming en handelingsadviezen zijn opgenomen (op te vragen via e-mail).

Flyers voor hulpverleners, onderwijs en ouders

Wil je meer weten over de aanpak van de Task Force Jeugdige Ondernijmers? Neem dan gerust contact op via: MRiec-tfjo.limburg@politie.nl.

Trailer Risk Factory

3.4.3 Eén sterke overheid

De infiltratie en misbruik van de bovenwereld door criminelen beperkt zich niet tot bedrijven en burgers, ook de overheid kan een doelwit zijn. Denk daarbij bijvoorbeeld aan criminelen die een vergunning aanvragen voor het opstarten van een bedrijf in de gemeente, of proberen subsidies te krijgen. Criminelen kunnen proberen besluitvorming in bijvoorbeeld een gemeente te beïnvloeden of misbruik te maken van economische en logistieke structuren. Om te voorkomen dat de overheid misbruikt wordt, is het van belang dat gemeenten alert en weerbaar zijn tegen criminele invloed. RIEC-LIEC streeft naar een weerbare overheid die criminelen niet ongemerkt faciliteert en die inzicht heeft in eventuele zwakke plekken in de eigen organisatie en deze adequaat aanpakt. Deze bestuurlijke weerbaarheid is voor alle onderdelen van de overheidsorganisatie van belang. Dus niet alleen voor het bestuur en de afdeling veiligheid, maar juist ook voor afdelingen die zich bezighouden met economische zaken, burgerzaken en het sociaal domein.

RIEC-LIEC helpt het bestuur om weerbaarder te worden tegen ondermijning. Om uitvoering te geven aan dit thema van de strategische agenda is de Next Level Werkplaats Weerbare Overheid opgericht. In 2021 richtte deze werkplaats zich met name op het delen van best practices. Een volgende stap is het inzichtelijk maken van de bestaande producten en het maken van gezamenlijke producten.

De aanpak van de individuele RIEC's is afgestemd op de behoeften van de regio, zij richten zich hierbij primair op de gemeenten. Uiteraard gebeurt dat ook onder de reguliere taken, zoals bij het leveren van advies en assistentie op het gebied van Bibob. Een aantal RIEC's heeft bovendien initiatief genomen om flexibele uitvoeringsteams op te zetten. Deze teams bieden gemeenten concrete praktische ondersteuning bij de bestuurlijke aanpak, door bijvoorbeeld juridische expertise te leveren of te ondersteunen bij de concrete voortgang in aanpak van casuïstiek door de gemeente.

Bestuurlijk Ondersteuningsteam RIEC Den Haag [Onderdeel Regionaal Versterkingsprogramma]

Het Bestuurlijk Ondersteuningsteam (BOT) is in 2020 vanuit de middelen van het Ondernijmingsfonds opgestart in één van de districten in de regio Den Haag. In 2021 is het BOT uitgebreid naar alle districten in de regio Den Haag. Elk district heeft hiermee dedicated capaciteit gekregen voor de ondersteuning van de aanpak van ondermijning. De BOT-collega's dragen als 'ontkleurd' casusregisseur

bij aan de voortgang in de aanpak in concrete casuïstiek en organiseren bijvoorbeeld integrale handavingsacties. Als bestuurlijk ondersteuner adviseren zij gemeenten over het vergroten van de weerbaarheid, geven ze trainingen, delen ze best practices, ondersteunen ze bij aanpassingen in de APV en in het Bibob-beleid. Daarnaast heeft het BOT-team een e-learning ontwikkeld voor gemeentelijke medewerkers op het gebied van ondermijning en hebben ze een zogenaamde roadshow 'weerbaarheid' georganiseerd.

Het Bestuurlijk Ondersteuningsteam (BOT) heeft bijgedragen aan het weerbaarder maken van gemeenten, het vergroten van de maatschappelijke weerbaarheid, het integraler samenwerken van partners en het voorkomen van het verplaatsingseffect, omdat er meer van elkaar wordt geleerd. Een mooi voorbeeld hiervan is de minimumnorm Bibob in district F en de aansluiting van alle gemeenten in district G bij Meld Misdad Anoniem. Met deze dedicated capaciteit is in 2021 ondersteuning gegeven aan gemeenten bij het ontwikkelen en implementeren van gemeentelijk ondermijningsbeleid en het weerbaarder worden tegen ondermijning.

Juridisch Platform Ondermijning RIEC Rotterdam

Het RIEC Rotterdam is, mede op verzoek van burgemeesters uit de regio, gestart met een Juridisch Platform Ondermijning waarin juridisch adviseurs, beleidsadviseurs en programmamanagers ondermijning van de verschillende gemeenten gezamenlijk ervaringen delen over de bestuurlijke aanpak en juridische vraagstukken ten aanzien van de ondermijningsaanpak bespreken. Het Juridisch Platform Ondermijning is vooralsnog gestart als een pilot, na een jaar wordt gekeken of het aan de verwachtingen voldoet. Gelet op de animo voor het bijwonen van de, al dan niet digitale, bijeenkomsten van het platform vervult het in ieder geval in een duidelijk gevoelde behoefte om ervaringen en inzichten uit te wisselen. Het RIEC coördineert en faciliteert, maar de bedoeling van de werkgroep is om de gemeenten in gezamenlijkheid te laten werken aan een stevige juridische basis van de bestuurlijke aanpak en over en weer van elkaar te laten leren.

Doel is met name om jurisprudentie en ("do's and don'ts") van interventies te vertalen naar de regionale en lokale praktijk. In samenwerking met de Veiligheidsalliantie Rotterdam, die voor de regio de kennisdeling bevordert op het brede gebied van openbare orde en veiligheid, wordt nu een overzicht gebouwd waarin relevante

jurisprudentie eenvoudig is te raadplegen. Daarbij wordt vanzelfsprekend ook gekeken naar en aansluiting gezocht bij bestaande initiatieven.

Het Juridisch Platform Ondernijning werkt thans een aantal thema's verder uit, te weten arbeidsuitbuiting, sluiting van panden en vergunningplicht. De verzamelde denkkraft en deskundigheid in de werkgroep heeft het RIEC Rotterdam ook benut voor het project APV ondernijningsproof. In dit project wordt getracht te komen tot zo veel mogelijk eensluidende Algemene Plaatselijke Verordeningen en aanverwante regelingen of beleidslijnen in de gehele regio, voor wat de artikelen betreft die bij de bestuurlijke aanpak van ondernijning kunnen worden ingezet. Het doel daarvan is verplaatsingseffecten tussen gemeenten maximaal te voorkómen.

Alle RIEC's voeren weerbaarheidsscans uit om gemeenten, en in sommige regio's ook provincies, te wijzen op kwetsbaarheden in de eigen organisatie. RIEC's bieden ook handreikingen en tools aan om de weerbaarheid van deze organisaties en hun bestuurders en ambtenaren te vergroten. Daarnaast organiseren veel RIEC's bijeenkomsten en maken zij handreikingen om bewustwording rond ondernijning te vergroten. Het onderwerp van dergelijke bijeenkomsten en producten varieert van ondernijning in den brede tot meer specifieke thema's, zoals mensenhandel. Deze bijeenkomsten kunnen, afhankelijk van het doel, gericht zijn op verschillende doelgroepen, zoals bijvoorbeeld raadsleden of juist een specifieke groep balied medewerkers die met een kwetsbare groep in aanraking kan komen. Hierbij biedt het RIEC niet alleen informatie over de problematiek, maar geeft zij de doelgroep ook handelingsperspectieven mee voor als zij met signalen in aanraking mochten komen.

Versterken bestuurlijke weerbaarheid RIEC Oost-Nederland

Meerjarenstrategie RIEC Oost-Nederland 2022-2025 aanpak ondernijning: 'Samen ondernijning de baas'

In gezamenlijkheid ontwikkeld, integraal uitgevoerd

Criminelen ontwikkelen continu nieuwe manieren om onze rechtsstaat te ondernijnen. Het RIEC Oost-Nederland herijkt daarom de eigen samenwerking om de komende jaren gezamenlijk ondernijning nog beter aan te kunnen pakken.

Gezamenlijk met alle partners heeft het RIEC ON in 2021 de Meerjarenstrategie (MJS) 2022-2025 voor de aanpak van ondernijning in deze regio opgesteld. De MJS is ontwikkeld om te zorgen dat duidelijk

wordt wat de partners van het RIEC ON zelf doen, samen doen en van elkaar mogen verwachten. Door (de toekomstige uitvoering van) de strategie worden partners beter in positie gezet en worden heldere afspraken gemaakt voor een constructieve samenwerking binnen Oost-Nederland voor de aanpak van georganiseerde ondernijnende criminaliteit.

Eén van de drie ambities die het RIEC ON heeft opgenomen in de MJS is het helpen van gemeenten om een grotere rol in de gezamenlijke aanpak van ondernijning te pakken door hen te ondersteunen met kennis, kunde en capaciteit. De bijdragen die gemeenten leveren aan de gezamenlijke aanpak van ondernijning kan en moet groter om het gewenste effect te behalen. Gemeenten moeten zelf voldoende prioriteit, middelen en capaciteit toekennen aan de aanpak van ondernijning. Hiervoor wordt onder meer de fenomeengerichte aanpak en bestuurlijke advisering geïntensiveerd.

Specifiek ten aanzien van de gemeenten uit het samenwerkingsverband is afgesproken dat zij (meer) acties gaan ondernemen om binnen de eigen organisatie bewustwording, prioriteit, capaciteit, kennis en kunde zo goed mogelijk op orde te krijgen. Daarnaast wordt meer de samenwerking met andere gemeenten gezocht op het gebied van capaciteit en kennisuitwisseling, maar ook in de gecoördineerde uitvoering van interventies. Het RIEC ON vervult hierin een aanjagende en coördinerende rol.

Een praktisch voorbeeld om gemeenten te faciliteren bij het vergroten van bewustwording binnen de eigen organisatie, is de toolkit 'Interne bewustwording ondernijning'. Deze toolkit is door RIEC ON, in samenwerking met de andere RIEC's, ontwikkeld voor alle gemeentemedewerkers. Medewerkers van gemeenten komen op veel locaties en hebben met veel bewoners/ondernemers contact. Juist op deze momenten zijn signalen van ondernijning zichtbaar. Deze toolkit helpt veiligheidsfunctionarissen om ondernijning bij alle medewerkers onder de aandacht te brengen, signalen te laten herkennen en de meldingsbereidheid te vergroten.

Naast de grotere rol voor gemeenten in de gezamenlijke aanpak, beoogt RIEC ON meer aan de voorkant van de problematiek te komen. Voorkomen is immers beter dan genezen. Daarnaast wordt de gezamenlijke casusaanpak geoptimaliseerd. Want als ondernijning zich toch voordoet, moet dat hard, maar vooral slim worden aangepakt. En dat kan alleen in gezamenlijkheid. RIEC ON is dan ook trots op het proces dat gezamenlijk is doorlopen om tot de MJS te komen en kijkt met veel vertrouwen vanuit een integrale blik naar de toekomst.

3.4.4 Professionele organisatie

De georganiseerde ondermijnende criminaliteit beschikt over een bijna ongelimiteerde hoeveelheid (crimineel verkregen) geld en kan daardoor steeds gebruikmaken van de nieuwste technieken. Maatschappelijke ontwikkelingen zoals digitalisering en internationalisering maken deze criminele tussenwereld nog complexer.

Dit vraagt om een robuust, wendbaar en goed toegerust RIEC-LIEC-samenwerkingsverband, dat kan inspringen op verandering en deze ondermijnende criminele processen systeemgericht en duurzaam verstoort en de samenleving weerbaar maakt. Met hun lokale, regionale, nationale en internationale netwerk en door de ontkleurde structuur zijn de RIEC's en het LIEC de ondersteunende schakel van dit samenwerkingsverband. Om effectief te kunnen blijven ondersteunen en de samenwerkende partners te helpen om expertise en instrumenten doorlopend te vernieuwen, moeten de RIEC's en het LIEC zelf ook die robuuste, wendbare en goed toegeruste organisaties zijn en blijven. Daarvoor hebben de RIEC's en het LIEC, onder de noemer "Professionele organisatie", een aantal doelen geformuleerd.

Op die doelen zijn onder meer de volgende resultaten behaald:

Structurele en duurzame bekostiging van RIEC-LIEC en regionale versterkingsplannen

Dit doel is in het najaar van 2021 gerealiseerd. Toen heeft de regering besloten om vanaf 2022 structurele en extra middelen toe te kennen voor de versterking en duurzame bekostiging van de RIEC's en het LIEC. Ook investeert de regering extra in de vernieuwing van de informatievoorziening voor RIEC-LIEC. Voor de regionale versterkingsprogramma's is jaarlijks zo'n 30 miljoen gereserveerd. De gesprekken over verdeling en toekenning van deze versterkingsgelden worden in 2022 gevoerd. Het SBO adviseert op basis van voorstellen die worden uitgewerkt in een werkgroep waarin ook de RIEC's en het LIEC zijn vertegenwoordigd.

Vernieuwing IV-landschap van RIEC-LIEC

Voor een integrale informatiepositie die continu actueel is, is een veilige basis nodig waarin integrale informatie op een rechtmatige wijze wordt vastgelegd. Daarvoor vernieuwt en versterkt RIEC-LIEC de informatievoorziening. De vervanging van de huidige landelijke informatie-uitwisselingsapplicatie RIEC-IS heeft daarbij de hoogste prioriteit. In 2020 is een voorlopige keuze gemaakt voor een vervanger van RIEC-IS. Van begin 2021 tot voorjaar 2022 is door RIEC-LIEC een Proof of Concept uitgevoerd, om te onderzoeken of deze applicatie geschikt is voor RIEC-LIEC. De

tussentijdse resultaten hiervan zijn positief. Samen met Politie, Belastingdienst en Openbaar Ministerie wordt gekeken naar de technische eisen en wensen van de infrastructuur in het kader van informatiebeveiliging en privacy. In het najaar van 2022 wordt het definitieve besluit voor de keuze van de applicatie verwacht.

Bij de ontwikkeling van de nieuwe landelijke informatievoorziening wordt gebruikt gemaakt van de kennis en ervaring uit het programma 1Smart Overheid van de Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland, dat uit de regionale versterkingsgelden wordt bekostigd.

Basiswerkprocessen op orde

RIEC-LIEC wil dat de basiswerkprocessen voldoen aan de nieuwste inzichten, technieken en juridische kaders en dat ze waar nodig en mogelijk uniform zijn. Daarvoor heeft RIEC-LIEC in 2021 onder meer het volgende gedaan:

- In de Werkplaats Integrale Beveiliging werken de RIEC's en het LIEC sinds 2021 gezamenlijk aan vraagstukken rondom informatiebeveiliging. Er is onder meer gestart met het actualiseren van de gedragscode en het ontwikkelen van een landelijke bewustwordingscampagne. Ook is het verzoek voorbereid voor de invoering van de screening van eigen personeel via de VOG politiegegevens. Deze wijze van screening gaat medio 2022 in.
- In het najaar van 2021 is gestart met het actualiseren van het werkproces Integrale Samenwerking, dat betrekking heeft op casuïstiek, handhavingssnelwegen en fenomeenonderzoeken/ondermijningsbeelden. De actualisatie heeft onder meer tot doel om binnen het samenwerkingsverband met een helder juridisch kader te

komen tot eenduidiger, transparanter en meer voorspelbaar werken en tot duidelijke (informatie)producten. Dit is conform de aanbevelingen van commissie Van der Vlist. Eenduidige werkprocessen zijn tevens noodzakelijk voor de vernieuwing van de IV. Naar verwachting is deze actualisatie medio 2022 gereed.

- De werkzaamheden van de juristen van RIEC-LIEC in 2021 ten aanzien van onder meer het rapport van de Erfgoedinspectie over de naleving van de Archiefwet binnen het RIEC-samenwerkingsverband, de WOO, de GEB en de WGS dragen bij aan het op orde brengen en houden van de basiswerkprocessen. Lees daarover meer in paragraaf 3.2.
- In de Werkplaats Rijkverantwoorden hebben de RIEC's en het LIEC ervaringen en best practices uitgewisseld op het gebied van de methodiek 'Rijkverantwoorden'. Deze methodiek gebruikt naast cijfers en letters ook beelden en verhalen om op een aansprekende manier resultaten en effecten te tonen en hierover met stakeholders in gesprek te gaan. In 2021 zijn in steeds meer regionale verantwoordingsproducten elementen van rijker verantwoorden toegepast.

Kennis en expertise voor partners en RIEC's beschikbaar

De RIEC's en het LIEC willen aan hun partners een professionele samenwerkingsstructuur bieden, die gericht is op uitwisselen van kennis en expertise en op leren en ontwikkelen.

Binnen de interne RIEC-LIEC-organisatie wordt daarvoor onder meer de werkwijze van het landelijk kwaliteits- en professionaliseringstraject Next Level ingezet. Medewerkers uit verschillende regio's werken in Next Level-werkplaatsen samen aan producten en instrumenten die voor alle regio's beschikbaar komen. Lees daarover meer in paragraaf 3.2.

Het Kennis Platform Ondernijning wordt daarnaast permanent doorontwikkeld. Ook wordt onder meer gewerkt aan een Ondernijningsacademie waarin onder andere interne opleidingen worden aangeboden en waarin een overzicht staat van bestaande opleidingen en trainingen. In 2022 wordt deze doelstelling verder uitgewerkt.

Versterking en doorontwikkeling LIEC-taken

De versterking en intensivering van de aanpak van ondernijnde criminaliteit heeft ook gevolgen voor het LIEC: dit vraagt enerzijds om duurzame versterking van bestaande kerntaken en anderzijds om nieuwe taken voor het LIEC. De Stuurgroep LIEC heeft eind 2020 ingestemd met de inhoudelijke lijn van de doorontwikkeling van het LIEC. In het eerste kwartaal 2021 zijn deze voorstellen verder uitgewerkt in de Roadmap LIEC 2.0 en daarna geoperationaliseerd in een inrichtingsplan. Deze is in

september 2021 door de Stuurgroep LIEC vastgesteld. In oktober 2021 is een tijdelijk projectleider gestart bij het LIEC om het inrichtingsplan met het LIEC te implementeren. Naar verwachting is dit traject medio 2022 afgerond. Omdat tijdens het schrijven van het inrichtingsplan nog niet helder was of en hoeveel extra middelen beschikbaar zouden komen voor het LIEC, is besloten het inrichtingsplan medio 2022 te laten herijken. Hieruit kunnen nog enkele actualiseringen volgen.

Colofon

Tekst: RIEC-LIEC

Redactie: LIEC

Foto's: Mediatheek Rijksoverheid, Shutterstock

Vormgeving: Xerox/OSAGE

© juli 2022 Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.